

Handbok om näringspåståenden och hälsopåståenden för livsmedelstillsynsmyndigheter och livsmedelsföretagare

Handbok om näringspåståenden och hälsopåståenden för livsmedelstillsynsmyndigheter och livsmedelsföretagare

Eviras anvisning 17052/4

Eviras anvisning 17052/4
Tagen i bruk 22.8.2017

Enheten för kemisk livsmedelssäkerhet
Sektionen för livsmedlens sammansättning

Godkänd av Annika Nurttila

Föredragen av Sari Sippola

Innehåll

1 INLEDNING	5
2 LAGSTIFTNING OCH ANVISNINGAR.....	5
3 OM LIVSMEDEL FÅR INTE FRAMFÖRAS MEDICINSKA PÅSTÅENDEN	6
4 FÖRORDNINGEN OM NÄRINGSPÅSTÅENDEN OCH HÄLSOPÅSTÅENDEN	7
4.1 Vad menas med ett påstående.....	7
4.2 Skillnaden mellan näringspåståenden och hälsopåståenden.....	7
4.3 Förordningen om påståenden tillämpas på kommersiell kommunikation	9
5 NÄRINGSPÅSTÅENDEN	10
5.1 Villkor för framförande av näringspåståenden	10
5.1.1 Vitaminer och mineralämnen.....	11
5.1.2 Näringsämnen och andra ämnen	11
5.1.3 Kostfiberkälla.....	12
5.1.4 Proteinkälla	13
5.1.5 'Utan tillsatt socker'	13
5.1.6 Jämförande näringspåståenden	13
5.1.6.1 Ökat innehåll av ett vitamin och/eller mineralämne.....	15
5.1.6.2 Lätt/light.....	15
5.1.6.3 Minskat innehåll av salt.....	15
5.2 Påståenden som inte betraktas som näringspåståenden	16
5.3 Förbjudna näringspåståenden.....	16
5.3.1 Vilseläda näringspåståenden.....	16
5.4 Symbolen "Hjärtmärket – Bättre val" betraktas som ett näringspåstående.....	18
6 HÄLSOPÅSTÅENDEN.....	18
6.1 Hälsopåståendena som avses i artikel 13(1) dvs. funktionella hälsopåståenden.....	18
6.2 Hälsopåståendena som avses i artikel 13(5) och 14	19
6.3 Tillåtna hälsopåståenden	20
6.3.1 Villkor för användningen av hälsopåståenden	21
6.3.2 Användning av motsvarande formuleringar	21
6.3.3 Tudelade påståenden.....	21
6.3.4 Ett godkänt påstående är inte bundet till en viss produkt eller ansökare.....	22
6.3.5 Ett påstående får inte kopplas direkt till ett livsmedels handelsnamn.....	22
6.3.6 Hälsopåståenden om produkter avsedda för barn	22
6.3.7 Allmänna, icke specificerade hänvisningar som avses i artikel 10(3).....	23
6.3.8 Varumärken och handelsnamn som betraktas som påståenden.....	23
6.3.9 Påståenden som ingår i bilder, symboler och grafik.....	24
6.4 Förbjudna hälsopåståenden.....	24
6.4.1 En enskild konsuments erfarenheter	25
6.4.2 Att ett hälsopåstående godkänns ändrar inte på klassificeringen som läkemedel eller statusen som nytt livsmedel	25
7 PRINCIPER FÖR FRAMFÖRANDE AV PÅSTÅENDEN	26
7.1 Allmänna principer för framförande av påståenden	26
7.1.1 Allmänna principer som gäller påståenden, artikel 3.....	26
7.1.2 Påståenden får framföras endast om hälsosamma livsmedel, artikel 4.....	26
7.1.3 Allmänna villkor, artikel 5.....	27
7.2 Påskrifterna och märkningarna på förpackningar	27
7.3 Näringsvärdesdeklarationer.....	28
7.3.1 Näringsvärdesdeklaration enligt förordningen om livsmedelsinformation	28
7.3.2 Säkerställandet av näringsämnets mängd.....	29
7.3.3 Påståendet ska framföras om ett ätligt livsmedel.....	29
7.4 Obligatoriska tilläggsmärkningarna som framförande av hälsopåståenden förutsätter	29
7.4.1 Artikel 10(2)b.....	30
7.4.2 Artikel 10(2)c-d.....	31
7.5 Oförpackade livsmedel.....	31
7.6 Kosttillskott.....	31

7.6.1 Näringsvärdesdeklaration	31
7.6.2 Artikel 10(2)a	32
7.6.3 Artikel 10(2)b	32
7.7 Framförande av påståenden i marknadsföringssammanhang	33
7.8 Information som ges till yrkesfolk	33
8 EGENKONTROLLEN OCH TILLSYNEN.....	34
8.1 Livsmedelsföretagarens egenkontroll	34
8.2 Myndighetstillsynen	35
 Bilaga 1. Tillåtna näringspåståenden och exempel på sådana formuleringar, som Evira anser ha samma innebörd	 36
Bilaga 2. Exempel på olika tilläggsmärkningar som påståenden kräver på förpackningen	39
Bilaga 3. Kvickanvisningar till användning av påståenden.....	44
Bilaga 4. Anvisningar om hur kommissionens register över hälsopåståenden och EFSA:s register över frågor används	45

FÖRTECKNING ÖVER ÄNDRINGARNA

Ändringar som 22.8.2017 gjorts i handboken om näringspåståenden och hälsopåståenden

Stycke	Ändring
Innehållsförteckning	Uppdaterad
2 Lagstiftning och anvisningar	De upphävda förordningarna HIMf (1084/2004), JSMf (588/2009) och JSMf (121/2010) har strukits. Kommissionens förordning (EU) nr 609/2013 har satts till.
4.2 Skillnaden mellan näringspåståenden och hälsopåståenden (Tabell 1.)	Uppdaterad till den del som gäller exempel på sådana påståenden som avses i artikel 14.1a.
4.3 Förordningen om påståenden tillämpas på kommersiell kommunikation	Definitionen på presentation i förordningen om livsmedelsinformation och exempel har satts till.
5.1.6.3 Minskat innehåll av salt	Numret på den nationella förordningen om angivandet av att ett livsmedel är kraftigt saltat har uppdaterats.
6.4.1 Yksittäisen kuluttajan käyttökemuket	Förutsättningarna för en enskild konsuments användning av påståenden i reklam har preciserats.
7.3, 7.3.1, 7.3.2, 7.3.3, 7.6.1, 8.1 jämte bilaga 2 och 3	Hänvisningarna till den upphävda förordningen JSMf (588/2009) om näringsvärdesdeklaration har strukits. En näringsvärdesdeklaration görs enbart i enlighet med förordningen (EG) nr 1169/2011 om livsmedelsinformation.
7.8 Information som ges till yrkesfolk	Europeiska unionens domstols beslut om tillämpandet av förordningen om informationen som ges till yrkesfolk har satts till.
Bilaga 4. Anvisningar om hur kommissionens register över hälsopåståenden och EFSA:s register över frågor används	Anvisningarna om hur EFSA:s register över frågor och kommissionens register över påståenden används har uppdaterats.

1 INLEDNING

Denna handbok är avsedd för livsmedelstillsynsmyndigheter och livsmedelsföretagare.

En myndighets verksamhet ska bygga på den befogenhet som föreskrivs i lag och lagen ska noggrant följas i myndighetens verksamhet. Myndighetens anvisningar är till sin rättsliga natur inte bindande för andra myndigheter eller företagare. I sista hand avgörs frågor som gäller tillämpandet av lagstiftningen av en domstol.

I denna anvisning ingår såväl direkta citat ur lagstiftningen som tolkningar av hur lagstiftningen ska tillämpas. Tolkningarna som framförs i anvisningen är Livsmedelssäkerhetsverket Eviras synpunkter på hur lagstiftningen borde tillämpas.

2 LAGSTIFTNING OCH ANVISNINGAR

Lagstiftning och instruering som reglerar närings- och hälsopåståendena som framförs om livsmedel:

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel (nedan förordningen om påståenden)
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2006R1924:20121129:SV:PDF>
- Kommissionens förordning (EU) nr 116/2010 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 när det gäller förteckningen över näringspåståenden
- Kommissionens förordning (EU) nr 1047/2012 om ändring av förordning (EG) nr 1924/2006 vad gäller förteckningen över näringspåståenden
- Kommissionens förordning (EU) nr 432/2012 om fastställande av en förteckning över andra godkända hälsopåståenden om livsmedel än sådana som avser minskad sjukdomsrisk och barns utveckling och hälsa
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:136:0001:0040:SV:PDF>
- Kommissionens förordningar, med vilka man godkänt och förkastat hälsopåståenden som hänvisar till minskad sjukdomsrisk och barns utveckling och hälsa finns i kommissionens register <http://ec.europa.eu/nuhclaims/>

och

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet (nedan allmänna livsmedelsförordningen)
- Livsmedelslagen 23/2006
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna (nedan förordningen om livsmedelsinformation) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:304:0018:0063:SV:PDF>
- JSM:s förordning om kosttillskott 78/2010 (nedan förordningen om kosttillskott)

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 609/2013 om livsmedel avsedda för spädbarn och småbarn, livsmedel för speciella medicinska ändamål och komplett kostersättning för viktkontroll
- Europaparlamentets och rådets direktiv om vilseledande och jämförande reklam (2006/114/EG) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0114&qid=1402552741882&from=FI>
- Kommissionens vägledning om implementeringen av förordningen om påståenden http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/claims/guidance_claim_14-12-07.pdf
- Kommissionens genomförandebeslut om antagande av riktlinjer för genomförandet av de särskilda villkor för hälsopåståenden som fastställs i artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:022:0025:0028:SV:PDF>
- Gemensam vägledning till medlemsländerna om flexibilitet i fråga om hälsopåståendernas formuleringar http://www.evira.fi/files/attachments/fi/elintarvikkeet/valmistus_ja_myynti/pakkausmerkinnat/health_claims_-_flexibility_of_wording_principles_14_dec_2012.pdf
- Eviras anvisning 17014/1, Användning av rekommendationer eller stöd från nationella sammanslutningar av fackmän inom medicin, nutrition eller dietik samt välgörenhetsorganisationer med hälsoanknytning i påskriften på förpackningar till livsmedel och i marknadsföring av livsmedel http://www.evira.fi/attachments/elintarvikkeet/valvonta_ja_yrittajat/terveysvaiteet/eviran_ohje_vaiteasetuksen_art_11_soveltamisesta_17014_1.pdf
- Eviras anvisning 17060/1, Anvisning om tillsynen över näringspåståenden och hälsopåståenden <http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/julkaisut/?a=category&cid=23>
- Eviras anvisning 17065/1, Kontrollblankett, hälsopåståenden http://www.evira.fi/files/attachments/fi/evira/lomakkeet_ja_ohjeet/elintarvikkeet/pakkausmerkinnat/tarkastuslomake_terveysvaiteet.doc

3 OM LIVSMEDEL FÅR INTE FRAMFÖRAS MEDICINSKA PÅSTÅENDEN

Enligt § 9 i livsmedelslagen ska på förpackningen till, i en broschyr över och i reklam för ett livsmedel eller i andra marknadsföringssammanhang sanningsenlig och tillräcklig information ges om livsmedlet. Om livsmedlet får inte ges vilseledande information. Det får inte uppges att livsmedlet har egenskaper som hänför sig till förebyggande, behandling eller botande av människors sjukdomar dvs. det får inte framföras medicinska påståenden och det får inte heller hänvisas till sådana uppgifter.

Evira anser att hänvisningar till vetenskapliga undersökningar eller annan information som inbegriper medicinska påståenden och framhävande av medicinska användningsändamål i samband med försäljning eller marknadsföring av livsmedel, t.ex. på webbsidor, också strider mot § 9 i livsmedelslagen. Via dem låter man konsumenten förstå att livsmedlen som företaget marknadsför eller ingredienser som dessa innehåller har egenskaper som hänför sig till förebyggande, behandling eller botande av sjukdomar. Även om forskningsresultaten skulle publiceras skilt från de egentliga marknadsföringsmaterialen, strider de ändå mot bestämmelserna, om konsumenten kan förknippa den påstådda egenskapen med produkterna som marknadsförs.

Som medicinska påståenden kan också betraktas hänvisningar till användning som naturmedel eller folkmedicin.

4 FÖRORDNINGEN OM NÄRINGSPÅSTÅENDEN OCH HÄLSOPÅSTÅENDEN

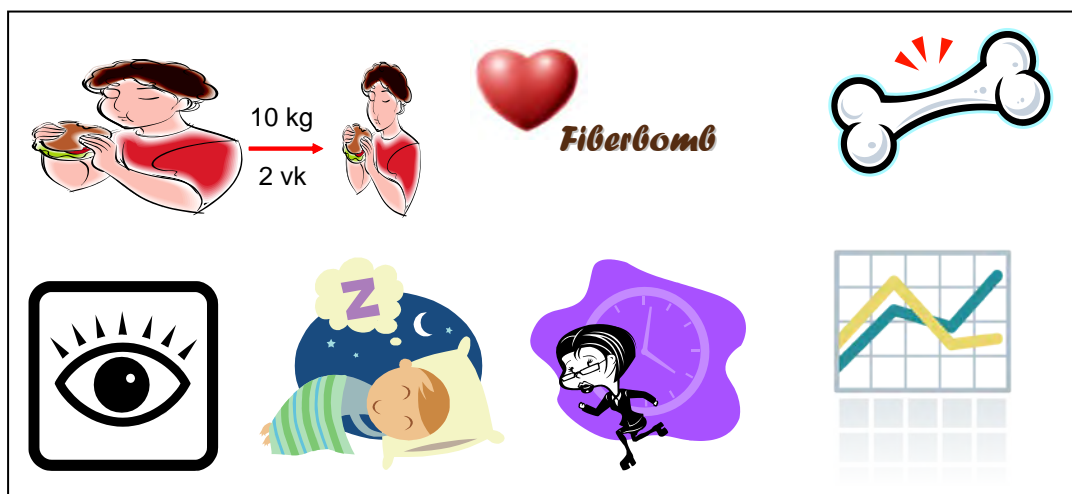
Närings- och hälsopåståendena som framförs i påskriften på, vid presentation av eller i reklam för livsmedel regleras av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel, som trädde i kraft 1.7.2007 (nedan förordningen om påståenden).

Förordningen om påståenden fastställer på vilka villkor produkter får åtföljas av näringspåståenden och hälsopåståenden och skapar så gemensamma spelregler och godkännandeförfaranden för användningen av påståenden i samtliga EU-länder.

4.1 Vad menas med ett påstående

Med ett påstående avses varje budskap eller framställning som inte är obligatorisk och som anger, låter förstå eller antyder att ett livsmedel har särskilda egenskaper. Utöver skrivna budskap kan ett påstående också vara en bild, en symbol eller grafik. Livsmedlens varumärken, handelsnamn eller fantasinamn ingår likaså i tillämpningsområdet för förordningen om påståenden.

Figur 1. Exempel på bilder, symboler och grafik som kan betraktas som påståenden

4.2 Skillnaden mellan näringspåståenden och hälsopåståenden

Med ett näringspåstående avses ett påstående om att ett livsmedel har ett gynnsamt näringsinnehåll. Exempel 'innehåller kalcium'.

Med ett hälsopåstående avses ett påstående om ett samband mellan livsmedlet och hälsa. Exempel 'Kalcium behövs för normal tillväxt och utveckling hos barns benstomme'. Hälsopåståendena fördelar sig på funktionella påståenden, påståenden om minskad sjukdomsriskfaktor och påståenden om barns utveckling och hälsa.

Skillnaden mellan näringspåståenden och hälsopåståenden framgår av tabell 1.

Tabell 1. Förordningen om påståenden fastställer vilka näringspåståenden och hälsopåståenden som är godkända och på vilka villkor dessa får framföras. Hälsopåståendena fördelar sig på sådana påståenden, som avses i artikel 13 och 14.

<u>Näringspåståenden</u>	<u>Hälsopåståenden</u>	
Påståenden som beskriver gynnsamma näringsmässiga egenskaper hos ett livsmedel	Påståenden som låter förstå att det finns ett samband mellan en kategori av livsmedel, ett livsmedel eller en av dess beståndsdelar och hälsa	
Endast de påståenden som räknats upp i förordningen är tillåtna	Artikel 13 = funktionella påståenden	Artikel 14
Den energi det <ul style="list-style-type: none"> ger ger i minskad eller ökad grad eller inte ger 	(1)(a) Påståenden som hänför sig till kroppens tillväxt, utveckling och funktioner	(1)(a) Påståenden om minskad sjukdomsrisikfaktor
Näringsämne eller annat ämne det <ul style="list-style-type: none"> innehåller innehåller i mindre eller större omfattning inte innehåller 	(1)(b) Påståenden som hänför sig till psykologiska och beteendemässiga funktioner	(1)(b) Påståenden om barns utveckling och hälsa
	(1)(c) Påståenden som hänför sig till bantning, viktkontroll etc.	
	(5) Påståenden som grundar sig på nyligen framtagen vetenskaplig dokumentation eller som innehåller en begäran om skydd av äganderättsligt skyddade data	

I tabell 2 ingår exempel på näringspåståenden och hälsopåståenden och på förbjudna medicinska påståenden.

Tabell 2. Exempel på näringspåståenden och hälsopåståenden och på förbjudna medicinska påståenden.

Typ av påstående	Exempel
Näringspåstående	<ul style="list-style-type: none"> Kalciumkälla Innehåller kalcium Högt innehåll av kalcium
Sådant hälsopåstående som avses i artikel 13.1 = funktionella hälsopåståenden	<ul style="list-style-type: none"> Kalcium behövs för att bibehålla normal benstomme. Kalcium bidrar till normal muskelfunktion.
Sådant hälsopåstående som avses i artikel 14.1b = Påståenden om barns utveckling och hälsa	<ul style="list-style-type: none"> Kalcium är nödvändigt för att barns benstomme ska växa och utvecklas normalt.
Sådant hälsopåstående som avses i artikel 14.1a = Påståenden om minskad sjukdomsrisikfaktor	<ul style="list-style-type: none"> Kalcium bidrar till att minska sänkningen av mialhalten i benstommen hos kvinnor i postmenstruell ålder. Låg mineralhalt i benstommen är en faktor som ökar risken för osteoporosa benbrott.
Förbjudet medicinskt påstående	<ul style="list-style-type: none"> Kalcium minskar risken för osteoporos Kalcium reparerar skador av osteoporos Kalcium behandlar osteoporos Kalcium förhindrar osteoporos

4.3 Förordningen om påståenden tillämpas på kommersiell kommunikation

Som sådana påståenden som omfattas av förordningen om påståenden betraktas alla påståenden som framförs i kommersiell kommunikation och som gäller gynnsamma egenskaper hos livsmedlen och som används i påskrifterna på förpackningen till, i presentationen av och i reklam för livsmedel avsedda för slutkonsumenten. Enligt artikel 7 i förordningen om livsmedelsinformation (EG) nr 1169/2011 avses med presentationen av livsmedel särskilt deras form, utseende eller förpackning, de förpackningsmaterial som används och det sätt på vilket livsmedlen arrangeras samt den miljö i vilken de exponeras. Presentation är således till exempel indelningar i grupper på hyllorna i butikerna eller i webbutikerna. Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (2006/114/EG) om vilseledande och jämförande reklam avses med reklam varje form av framställning i samband med närings- eller affärsverksamhet, hantverk eller yrkesutövning för att främja tillhandahållandet av varor eller tjänster.

Förordningen om påståenden tillämpas endast på kommersiell kommunikation och inte till exempel på riktlinjer eller kostråd utfärdade av offentliga folkhälsomyndigheter eller organ, och inte heller på icke kommersiella meddelanden och information i pressen och i vetenskapliga publikationer.

Det är inte alltid lätt att entydigt definiera vad som är kommersiell kommunikation. Det måste övervägas från fall till fall. Frågorna nedan kan vara till hjälp då man tolkar när det rör sig om sådan kommersiell kommunikation, som förordningen om påståenden ska tillämpas på.

- Varför och i vilket sammanhang framförs påståendet, vad är dess primära mål och syfte?
- Ger framförandet av påståendet någon ekonomisk eller annan kommersiell fördel till den som tillverkar, importerar, saluhåller, marknadsför etc. produkten i fråga?
- Hur ser konsumenten informationen och kan konsumenten förknippa påståendet med en viss produkt? Finns det ett uppenbart samband mellan en produkt och påståendet?

Evira anser att man som kommersiell kommunikation kan betrakta till exempel:

- Märkningarna och påskrifterna som förpackningen till en produkt förses med och sådant material som muntligt eller skriftligt framförs om en viss produkt i broschyrer, i tidningar, i postorderkataloger, på webben, på sociala medier (Facebook, Twitter eller annat liknande), i radion, i televisionen, i butiker, i nätverksförsäljning, på mässor och annat liknande
- Sådana webbsidor, där information ges om olika ämnens inverkan på hälsan, kroppsfunctionerna etc. och där konsumenten kan förknippa informationen direkt med en viss produkt (såsom en direkt länk till en produkt som marknadsförs på en annan webbplats)
- En webblänk till en annan instans webbplats som lagts ut på ett företags webbplats, om konsumenten kan koppla ihop informationen som erhålls på den länkade webbplatsen med en produkt som företaget marknadsför eller med en beståndsdel som denna innehåller
- Olika publikationer avsedda för säljfrämjande material
- Sådana pressmeddelanden, som hänför sig till marknadsföringen av en viss produkt
- Information som ett företag på annat sätt tillhandahåller om en produkt som man marknadsför (såsom mediaintervjuer)

Evira anser att till exempel följande inte är kommersiell information:

- Vetenskapliga publikationer
- Artiklar som publiceras i tidningar och tidskrifter (i vilka produkter inte marknadsförs)
- Sådana webbplatser, på vilka varumärken inte presenteras eller som inte har någon direkt länk till en produkt som marknadsförs på en annan webbplats

Evira har publicerat anvisning 17014/1 om användningen av rekommendationer eller stöd från nationella sammanslutningar av fackmän inom medicin, nutrition eller dietik samt välgörenhetsorganisationer med hälsoanknytning i påskriften på förpackningar till livsmedel och i marknadsföring av livsmedel.

http://www.evira.fi/attachments/elintarvikkeet/valvonta_ja_yrittajat/terveysvaitteet/eviran_ohje_vaiteasetuksen_art_11_soveltamisesta_17014_1.pdf

5 NÄRINGSPÅSTÅENDEN

Med ett näringspåstående avses ett sådant påstående, som anger att ett livsmedel har ett gynnsamt näringsinnehåll. Den gynnsamma näringsmässiga egenskapen i näringspåståendet kan hänföra sig till:

- den energi som livsmedlet
  - ger
  - ger i minskad eller ökad grad eller
  - inte ger
- de näringsämnen eller andra ämnen som livsmedlet
  - innehåller
  - innehåller i mindre eller större omfattning eller
  - inte innehåller

De godkända näringspåståendena har beskrivits i bilagan till förordningen om påståenden och ändringarna av denna. Ett register över godkända näringspåståenden och villkoren som ska tillämpas på dem som Europeiska kommissionen upprätthåller finner du på adressen: <http://ec.europa.eu/nuhclaims/>.

Tillåtna är också sådana formuleringar av påståendena, som kan antas ha samma innebörd för konsumenterna som de godkända påståendena. Av bilaga 1 till denna handbok framgår vilka näringspåståenden som vid uppdateringen av handboken är tillåtna, vilka villkor som tillämpas på dem och exempel på formuleringar som Evira anser ha samma innebörd. Om en företagare använder andra formuleringar, ska han säkerställa att formuleringen har samma innebörd för konsumenten

5.1 Villkor för framförande av näringspåståenden

För de godkända näringspåståendena har fastställts hur mycket livsmedlet ska innehålla av näringsämnet i fråga för att näringspåståendet ska få framföras. Om man vill använda ett påstående i påskriften på förpackningen till en egen produkt eller i marknadsföringen av en egen produkt, ska villkoren för ett framförande av ett näringspåstående uppfyllas i den egna produkten och i påskriften på förpackningen till denna.

5.1.1 Vitaminer och mineralämnen

Som förordningen om påståenden säger får ett livsmedel kallas en vitamin- eller mineralämneskälla, om produkten innehåller en betydande mängd av vitaminet eller mineralämnet i fråga.

100 gram eller 100 milliliter av ett livsmedel eller en förpackning med en portion ska då innehålla ett vitamin eller mineralämne i en mängd som motsvarar minst 15 % av jämförelsevärdet för det dagliga intaget. För drycker räcker det att hundra milliliter av drycken innehåller 7,5 % av jämförelsevärdet för det dagliga intaget.

På motsvarande sätt kan påståendet 'högt innehåll av ett vitamin eller mineralämne' användas, om 100 gram eller 100 milliliter av livsmedlet innehåller 30 % av jämförelsevärdet för det dagliga intaget av näringsämnet i fråga eller om 100 milliliter av en dryck innehåller 15 av jämförelsevärdet för det dagliga intaget.

Om en livsmedelsförpackning innehåller flera portioner, ska 100 gram eller 100 milliliter av livsmedlet innehålla en betydande mängd av vitaminet eller mineralämnet i fråga.

För kosttillskottens del tillämpas samma villkor. För att ett kosttillskott ska kunna saluhållas som en källa till ett vitamin och/eller ett mineralämne och för att ett vitamin och/eller ett mineralämne ska få märkas ut i förteckningen över ämnena som kännetecknar ett kosttillskott, ska det dagliga intaget av vitaminet och/eller mineralämnet ur kosttillskottet utgöra minst 15 % av det dagliga referensintaget då kosttillskottet intas enligt doseringsanvisningen. Om produkter uttryckligen saluhålls som en utomordentlig eller bra källa till vitaminer och/eller mineralämnena, eller marknadsförs med att kosttillskottet har ett högt innehåll av vitaminer och/eller mineralämnena, anser Evira att den dagliga dosen som erhålls ur kosttillskottet ska utgöra minst 30 % det dagliga referensintaget då kosttillskottet intas enligt doseringsanvisningen.

Jämförelsevärdena för det dagliga intaget av vitaminer och mineralämnena finner du i förordningen om näringsvärdesdeklaration JSM 588/2009 och i bilaga XIII till förordningen om livsmedelsinformation:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:304:0018:0063:SV:PDF>

Av tabell 3 framgår jämförelsevärdena för det dagliga intaget och gränsvärdena för näringspåståendena 'källa' och 'högt innehåll av'.

5.1.2 Näringsämnen och andra ämnen

Näringspåståendet '*Innehåller namn på näringsämnet eller annat ämne*' kan användas också om andra vitaminer och mineralämnena än de som räknats upp i tabell 2. Även om klara gränsvärden inte fastställts i villkoren för användning av näringsämnen i fråga, ska villkoren i förordningen om påståenden uppfyllas.

Exempel på påståenden av denna typ är '*innehåller lykopen*', '*innehåller lutein*', '*innehåller flavonoider*'.

Det ligger på företagarens ansvar att bevisa att kraven i förordningen om påståenden följs dvs. också det, att ämnet i fråga bevisligen har en gynnsam näringsmässig eller fysiologisk effekt och att ämnet i fråga ingår i en betydande mängd i produkten. Evira anser att det ska utgöra en del av företagarens egenkontroll. Den vetenskapligt bevisade gynnsamma inverkan kan bygga på yttranden till exempel från EFSA.

Tabell 3. Jämförelsevärdena för det dagliga intaget och gränsvärdena för näringspåståendena 'källa' och 'högt innehåll av'. Den mängd av näringsämnet som motsvarar jämförelsevärdets procentandel ska erhållas av 100 gram, 100 ml eller en förpackning med en portion. Mängderna av vitaminerna och mineralämnena i tabellen ska anges i näringsvärdesdeklarationen.

	Dagliga referensintaget	Källa (7,5 %, drycker)	Källa (15 %)	Högt innehåll av (30 %)
Vitamin A (µg)	800	60	120	240
Vitamin D (µg)	5	0,375	0,75	1,5
Vitamin E (mg)	12	0,9	1,8	3,6
Vitamin K (µg)	75	5,625	11,25	22,5
Vitamin C (mg)	80	6	12	24
Tiamin (mg)	1,1	0,0825	0,165	0,33
Riboflavin (mg)	1,4	0,105	0,21	0,42
Niacin (mg)	16	1,2	2,4	4,8
Vitamin B6 (mg)	1,4	0,105	0,21	0,42
Folsyra (µg)	200	15	30	60
Vitamin B12 (µg)	2,5	0,1875	0,375	0,75
Biotin (µg)	50	3,75	7,5	15
Pantotensyra (mg)	6	0,45	0,9	1,8
Kalium (mg)	2000	150	300	600
Klorid (mg)	800	60	120	240
Kalcium (mg)	800	60	120	240
Fosfor (mg)	700	52,5	105	210
Magnesium (mg)	375	28,125	56,25	112,5
Järn (mg)	14	1,05	2,1	4,2
Zink (mg)	10	0,75	1,5	3
Koppar (mg)	1	0,075	0,15	0,3
Mangan (mg)	2	0,15	0,3	0,6
Fluorid (mg)	3,5	0,2625	0,525	1,05
Selen (µg)	55	4,125	8,25	16,5
Krom (µg)	40	3	6	12
Molybden (µg)	50	3,75	7,5	15
Jod (µg)	150	11,25	22,5	45

Evira anser att såväl bearbetade som obearbetade livsmedel kan förses med närings- och hälsopåståenden, om livsmedlet i fråga uppfyller villkoren för användningen av påståendet, påståendet används i enlighet med kraven i förordningen om påståenden och konsumenten inte vilseleds. Sålunda kunde till exempel påståendet proteinkälla användas om kött eller påståendet 'innehåller b-karoten' om morot.

5.1.3 Kostfiberkälla

Ett livsmedel kan till exempel kallas en kostfiberkälla, om produkten innehåller minst 3 g kostfiber per 100 g eller minst 1,5 g kostfiber per 100 kcal. På motsvarande sätt kan ett livsmedel anges ha högst kostfiberinnehåll, om produkten innehåller minst 6 g kostfiber per 100 g eller minst 3 g kostfiber per 100 kcal.

5.1.4 Proteinkälla

Ett villkor för användningen av några näringspåståenden är att näringsämnet i fråga ska ge en viss andel av produktens sammanlagda energivärde. Ett villkor för användning av påståendet 'proteinkälla' är till exempel att minst 12 procent av livsmedlets energivärde kommer från proteiner. Det räknas ut så att energin proteinet ger divideras med produktens sammanlagda energivärde.

Exempel:

- 100 g av en produkt innehåller 3 g protein och 100 kcal energi. Proteinets energi är $3 \text{ g} \times 4 \text{ kcal/g} = 12 \text{ kcal}$. Dess andel av den sammanlagda energin är $12 \text{ kcal}/100 \text{ kcal} = 12 \%$. Produkten innehåller således den mängd protein, som användning av påståendet 'proteinkälla' förutsätter.

Mängden energi av fett räknas ut på motsvarande sätt, men då ska beaktas, att ett gram fett ger 9 kcal energi.

5.1.5 'Utan tillsatt socker'

Enligt förordningen om påståenden är villkoren för användning av näringspåståendet 'utan tillsatt socker' följande: Ett påstående om att sockerarter inte tillsattas ett livsmedel, och varje annat påstående som kan antas ha samma innebörd för konsumenten, får endast göras om produkten inte innehåller några tillsatta mono- eller disackarider eller något annat livsmedel som används på grund av sina sötande egenskaper. Evisa anser att man med det avser söta livsmedel, såsom honung eller saft. Om sockerarter naturligt förekommer i livsmedlet, ska också följande märkning finnas på förpackningen: "innehåller naturligt förekommande socker".

Evisa tolkar saken så att en användning av sötningsmedel inte förhindrar en användning av näringspåståendet i fråga, om produkten och informationen som ges om produkten i övrigt följer förordningen om påståenden. Vid användning av sötningsmedel ska beaktas att de som lagstiftningen om tillsatser säger får användas endast i vissa livsmedel.

5.1.6 Jämförande näringspåståenden

Jämförande näringspåståenden är sådana näringspåståenden, i vilka livsmedlets sammansättning jämförs med ett annat livsmedel. Jämförande näringspåståenden behandlas i artikel 9 i förordningen om påståenden, enligt vilken en jämförelse får göras endast mellan livsmedel inom samma kategori med beaktande av ett urval livsmedel inom denna kategori. Skillnaden i mängden av ett näringsämne och/eller i energivärdet ska anges och jämförelsen ska gälla samma mängd livsmedel. Jämförande näringspåståenden ska jämföra sammansättningen av livsmedlet i fråga med sammansättningen av ett urval livsmedel i samma kategori som inte får förses med ett påstående, däri inbegripet livsmedel av andra varumärken.

De enda i bilagan tillåtna jämförande näringspåståendena är "ökat innehåll av [näringsämnets namn]", "minskat innehåll av [näringsämnets namn]", "energireducerad" och "lätt/light", för vilka följande villkor fastställts i bilagan till förordningen om påståenden:

ÖKAT INNEHÅLL AV [NÄRINGSÄMNETS NAMN]

Ett påstående om att innehållet av ett eller flera näringsämnen, förutom vitaminer och mineralämnen, har ökats, och varje annat påstående som kan antas ha samma innebörd för konsumenten, får endast göras om

produkten uppfyller kraven för påståendet ”källa” och innehållet har ökat med minst 30 % jämfört med en liknande produkt.

MINSKAT INNEHÅLL AV [NÄRINGSÄMNETS NAMN]

Ett påstående om att innehållet av ett eller flera näringsämnen har minskats, och varje annat påstående som kan antas ha samma innebörd för konsumenten, får endast göras om innehållet har minskats med minst 30 % jämfört med en liknande produkt. Ett undantag till detta är mikronäringsämnena där en skillnad på 10 % från de referensvärden som anges i rådets direktiv 90/496/EEG godtas, samt för natrium, eller motsvarande värde för salt, där en skillnad på 25 % godtas.

ENERGIREducerAD

Ett påstående om att ett livsmedel är energireducerat, och varje annat påstående som kan antas ha samma innebörd för konsumenten, får endast göras om energivärdet är minskat med minst 30 %. Utöver det ska anges de egenskaper som gör att livsmedlets totala energivärde minskats.

Påståendet ”reducerat innehåll av mättade fetter” och varje annat påstående som kan antas ha samma innebörd för konsumenten får endast göras om

a) den sammanlagda mängden mättade fettsyror och transfettsyror i den produkt som påståendet framförs om är minst 30 procent mindre än den sammanlagda mängden mättade fettsyror och transfettsyror i en liknande produkt; och

b) mängden transfettsyror i den produkt som påståendet framförs om är lika stor eller mindre än i en annan liknande produkt.

Påståendet ”sockerreducerad” och varje annat påstående som kan antas ha samma innebörd för konsumenten, får endast göras om den produkt som påståendet framförs om innehåller lika mycket eller mindre energi än en annan liknande produkt.

LÄTT/LIGHT

Ett påstående om att en produkt är ”lätt” eller ”light” och varje annat påstående som kan antas ha samma innebörd för konsumenten får endast göras på samma villkor som påståendet ”minskat innehåll av”. Påståendet ska också åtföljas av uppgifter om den (eller de) egenskap(er) som gör produkten ”lätt” eller ”light”.

I kommissionens implementeringsvägledning av den 14 december 2007 om genomförandet av förordningen om påståenden ges noggrannare anvisningar om hur jämförande påståenden används. Enligt den är jämförande påståenden alltid näringspåståenden och jämförande påståenden ska alltid framhäva skillnaden i fråga om ett näringsämne eller energin. Jämförelse är tillåten endast på basen av näringsvärdet mellan livsmedel som hör till samma kategori. Därför är till exempel en jämförelse mellan mjölk och smör inte möjlig. Då en jämförelse görs ska ett omfattande urval av livsmedel som hör till samma kategori beaktas så, att man beaktar flera livsmedel som hör till kategorin i fråga, även livsmedel som andra tillverkare producerat i det marknadsområde, inom vilket produkten släpps ut på marknaden. Syftet med kravet på ett omfattande urval är att förhindra sådana situationer, då jämförelse med en enda produkt vilseleder konsumenten, om jämförelseprodukten inte är ett representativt exempel på livsmedelskategorin. Ju fler liknande produkter det finns på marknaden, desto fler produkter ska man beakta i jämförelsen för att urvalet ska bli tillräckligt omfattande och representativt. Om urvalet på marknaden snabbt förändras, ska jämförelsen regelbundet uppdateras med ca 2 års intervall.

5.1.6.1 Ökat innehåll av ett vitamin och/eller mineralämne

Villkoren för användningen av näringspåståendet "ökat innehåll av [näringsämnets namn]" i bilagan till förordningen om påståenden gör det inte möjligt att använda påståendet "ökat innehåll av ett vitamin/mineralämne". I motiveringskapitel 21 i förordningen om påståenden konstateras ändå att "Alla påståenden som anses ha samma innebörd för konsumenten som ett näringspåstående som ingår i den ovan nämnda förteckningen bör omfattas av samma villkor för användning som anges där. Exempelvis ska påståenden om tillsats av vitaminer och mineraler, såsom "med ...", "återställd ...", "tillsatt ..." och "berikad", omfattas av samma villkor som för påståendet "källa till ...".

Evira anser att motstridigheten beror på en översättningskonflikt. I den engelskspråkiga versionen av förordningen om påståenden är påståendet som hänför sig till berikning "added" och den finska versionens "lisätty [RAVINTOAINIEN NIMI]" är "increased [NAME OF NUTRIENT]". På svenska är de "tillsatt" ja "Ökat innehåll av [NAMN PÅ NÄRINGSÄMNET]". På finska har bägge dessa översatts med "Lisätty".

Därför anser Evira att:

- Som påståenden som har samma innebörd som påståendena "Med ..." eller "källa till ..." kan också betraktas påståenden som hänvisar till **berikning av ett livsmedel** med ett vitamin eller ett mineralämne (i enlighet med förordning (EU) nr 1925/2006), såsom "återställd [vitaminets och/eller mineralämnets namn]", "tillsatt [vitaminets och/eller mineralämnets namn]" och "berikad med [vitaminets och/eller mineralämnets namn]", om produkterna uppfyller villkoren som uppställts för påståendet "källa till ...".
- För vitaminers och mineralämnens del är det däremot inte möjligt att använda påståendet "ökat innehåll av [ett vitamin och/eller mineralämne]" om andra liknande produkter i **jämförande syfte**, eftersom villkoren för en användning av påståendet "ökat innehåll av ...". Därför är det inte möjligt att använda till exempel de jämförande näringspåståendena "mera C-vitamin", "50 % mer kalcium" eller "dubbelt så mycket D-vitamin".

5.1.6.2 Lätt/light

Under förutsättning att handelsbeteckningen är ett representativt exempel på produkter i den egna kategorin, kan det användas som jämförelseobjekt. Med andra ord: om en viss produkts sammansättning representerar marknadsförda produkters genomsnittliga sammansättning, kan produktens beteckning i sig vara en jämförande referens, om den efterföljs av påståendet "lätt/light". Om standardprodukten till exempel heter X så ger "X light" information om hänvisningens objekt.

Om till exempel den ursprungliga produkten 'BrusDryck' är ett representativt exempel på sin livsmedelskategori, är det möjligt att använda beteckningen 'Lätt BrusDryck', förutsatt att denna produkt och informationen som ges om den annars följer förordningen om påståenden.

5.1.6.3 Minskat innehåll av salt

I Finland följs tills vidare den gamla tolkningen i fråga om jämförelseprodukter till påståendet 'minskat innehåll av salt'. Tolkningen kan ändå ändras i samband med ändringar i förordningen om livsmedelsinformation eller då nationell lagstiftning eller nationella tolkningar ändras.

För sådana livsmedels del, som tillverkats i Finland, görs jämförelsen i regel med nedre gränserna för påståendet 'kraftigt saltat' som behandlas i JSM:s förordning

(JSMf 1010/2014). För utländska livsmedels och sådana i Finland tillverkade livsmedels del, som inte har några gränser för salthalten, görs jämförelsen med liknande livsmedel som finns på marknaden inom det marknadsområde, till vilket produkten införts, och tillverkaren ska kunna påvisa vilken jämförelseprodukt/produktkategori han använt. Så ska ageras om man vill foga påståenden som hänvisar till minskat innehåll av salt till exempelvis medvurst eller andra liknande korvar.

5.2 Påståenden som inte betraktas som näringspåståenden

Sådan information om ett näringsämnes art och mängd, som krävs på annat håll i lagstiftningen, betraktas inte som ett näringspåstående. Att ange fetthalten i ostar och vissa korvar betraktas till exempel inte som ett näringspåstående.

Påskrifter och märkningar om ingredienser som använts eller inte använts vid framställning av ett livsmedel eller som beskriver ingrediensernas egenskaper, tolkas inte heller som näringspåståenden:

- sockrad (Obs! Sockerfri, utan tillsatt socker och även osockrad är däremot näringspåståenden)
- osötad
- sötad med xylitol/fruktos
- framställd utan fett
- utan mjölkingredienser
- mjölkfri
- tillsatsfri
- konserveringsmedelsfri

Laktosfri, laktosfattig, glutenfri och glutenfattig är inte näringspåståenden utan de regleras av lagstiftningen om livsmedel för särskilda näringsändamål och framöver av förordningen om livsmedelsinformation.

Påståendena 'innehåller probiotika' och 'innehåller antioxidanter' betraktas inte som näringspåståenden. Eftersom påståendena hänvisar till funktionen eller hälsoverkninngen, rör det sig om ett hälsopåstående, inte ett näringspåstående.

5.3 Förbjudna näringspåståenden

Näringspåståenden som inte godkänts på det sätt som avses i förordningen om påståenden och som inte får användas är till exempel följande:

- kolesterolfri, minskat innehåll av kolesterol
- utan transfettsyror, 0 % transfettsyror
- superlätt/superlight, ultalätt/ultralight
- jämförelser av typen lika mycket som
- låg kolhydrathalt
- mer C-vitamin
- dubbelt så mycket D-vitamin
- 50 % mer kalcium

5.3.1 Vilseledande näringspåståenden

Kommissionen har publicerat en vägledning till verkställandet av förordningen om påståenden. Enligt denna vägledning betraktas det som vilseledande att understryka sådana egenskaper, som inte spelar någon roll med tanke på totalkonsumtionen av näringsämnet i fråga.

- Framförande av påståendet 'minskat innehåll av fett' om sådant bröd, som redan annars är fettsnålt vore till exempel vilseledande, eftersom den minskade mängden fett inte spelar någon väsentlig roll med tanke på total konsumtionen av fett.
- Av samma orsak kan påståendet 'ökat innehåll av' framföras endast om sådana produkter, som uppfyller villkoren för framförande av påståendet 'källa'.

Det vore vilseledande att understryka de näringsmässiga egenskaperna hos en enskild ingrediens i ett livsmedel, om själva livsmedlet inte uppfyller villkoren för framförande av näringspåståendet i fråga.

- Det vore till exempel vilseledande att berätta att fisk som innehåller omega-3-fettsyror använts vid framställning av fiskbullar, om fiskbullarna ändå inte uppfyller villkoren för framförande av påståendet.

Allmän kostfostran

Tillämpningsområdet för förordningen om påståenden är mycket brett och gäller alla i kommersiell kommunikation framförda påståenden. Sålunda ska också s.k. allmän kostfostran som ges på förpackningar till produkter eller i samband med annan kommersiell kommunikation följa förordningen om påståenden. Också produkten i fråga och påskrifterna på förpackningen ska uppfylla kraven i förordningen om påståenden.

Budskapet i kostfostran får inte vilseleda konsumenten eller ge en felaktig bild av livsmedlets näringsvärde eller dess övriga kvalitet.

- På förpackningen till rågsmaibröd får till exempel inte som allmän kostfostran sägas att råg är rikt på kostfiber, om inte småbröden i fråga i sig innehåller den mängd kostfibrer, som påståendet 'kostfiberkälla' förutsätter.

Hänvisningar till näringsrekommendationer

I förordningen om påståenden tar man egentligen inte någon ställning till användningen av näringsrekommendationer, men i introduktionstexten konstateras att förordningen inte tillämpas på sådana påståenden som inte är kommersiella meddelanden, såsom riktlinjer eller kostråd utfärdade av offentliga folkhälsomyndigheter eller organ. På gemenskapsnivå har inte gjorts någon tolkning av användningen av näringsrekommendationer.

Evira anser att man i kommersiell kommunikation på allmän nivå kan berätta om näringsrekommendationer till exempel på följande sätt:

- *"I näringsrekommendationerna rekommenderas fettfria eller fettfattiga mjölkprodukter som matdryck"* eller
- *"I näringsrekommendationerna rekommenderas att man bör äta minst ett halvt kilo grönsaker, bär och frukt per dag"*.

Näringsrekommendationerna ska komma från offentliga instanser, såsom Statens näringsdelegation. Rekommendationen ska gälla födoämneskategorier såsom fettfria mjölkprodukter, inte enskilda produkter. Man får ändå inte vilseleda konsumenten med hjälp av näringsrekommendationerna. Om ett tydligt påstående såsom att *"I näringsrekommendationerna rekommenderas fettfria eller fettfattiga mjölkprodukter som matdryck, eftersom de är bra för ditt hjärta"*, ska påståendet uppfylla kraven i förordningen om påståenden.

5.4 Symbolen ”Hjärtmärket – Bättre val” betraktas som ett näringspåstående

I Finland har myndigheterna ansett att symbolen ”Hjärtmärket – Bättre val” som Finlands Hjärtförbund r.f. och Diabetesförbundet i Finland r.f. administrerar är ett sådant näringspåstående, som avses i artikel 2 i förordningen om påståenden och som anger, låter förstå eller antyder att ett livsmedel har särskilda gynnsamma näringsmässiga egenskaper. Syftet med symbolen är att främja folkhälsan genom att göra det lättare att komponera en hälsosam kost.

Grunden för uppbyggandet av märkningssystemet har varit de centrala kostproblem, som är förknippade med finländarnas folkhälsa. Symbolen är inte inriktad enbart på hjärthälsan. Produkter försedda med symbolen ”Hjärtmärket – Bättre val” är bättre alternativ inom sin kategori i fråga om intaget av fett och salt. Myndigheterna har deltagit i samarbetet med att utarbeta märket och kriterierna för användningen av märket. Märket har också tagits med i Statens näringsdelegations broschyr till konsumenterna om näringsrekommendationerna (Kost och motion i balans, 2006).

I artikel 28 stycke 4 i förordningen om påståenden förutsattes att medlemsstaterna senast den 31 januari 2008 levererar till kommissionen de näringspåståenden som framförs i form av bilder, grafik eller symboler och de nationella bestämmelser och regler som tillämpas på dem. Jord- och skogsbruksministeriet levererade materialet om symbolen ”Hjärtmärket – Bättre val” till kommissionen inom utsatt tid. Symbolen kan således användas, även om den inte ingår i de tillåtna påståenden, som framgår av bilagan till förordningen om påståenden.

6 HÄLSOPÅSTÅENDEN

Utgångspunkten för framförandet av hälsopåståenden är att man måste låta godkänna de vetenskapliga beläggen bakom påståendena innan påståendena kan framföras. Beläggen utvärderas av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA), varefter Europeiska kommissionen antingen godkänner eller förkastar påståendet med en förordning.

Europeiska kommissionen upprätthåller ett register över godkända och icke godkända påståenden. Registret finner du på kommissionens webbplats under: <http://ec.europa.eu/nuhclaims/>. Vissa påståenden väntar dessutom på ett slutligt beslut från kommissionen och därför kan också dessa än så länge användas vid marknadsföring av livsmedel (se hälsopåståendena som avses i artikel 13(1)).

I bilga 4 ingår anvisningar om hur man kan söka påståenden i kommissionens register och de finsk- och svenskspråkiga översättningarna av dem.

6.1 Hälsopåståendena som avses i artikel 13(1) dvs. funktionella hälsopåståenden

Den första förordningen (EU) nr 432/2012 om sådana godkända hälsopåståenden, som avses i artikel 13(1) eller s.k. funktionella hälsopåståenden, trädde i kraft 14.6.2012. Förordningen började tillämpas 14.12.2012. Det innebär att de hälsopåståenden som avses i artikel 13(1) och som av Europeiska kommissionen fått beslutet ”icke godkänt”, efter detta datum inte längre får användas i märkningarna på förpackningen till livsmedel eller i marknadsföringen av livsmedel.

Eftersom det rör sig om en förordning på gemenskapsnivå, är det inte möjligt att stifta nationella undantag till den. Av den orsaken kan man nationellt inte heller bevilja övergångstider eller tilläggstid, under vilken livsmedelsförpackningar som befinner sig i lager och som är försedda med icke godkända hälsopåståenden kunde säljas slut.

Evira anser att det i vissa fall är möjligt att iståndsätta livsmedelsförpackningar med icke godkända hälsopåståenden för försäljning till exempel genom etikettering.

Det finns också ännu cirka 2000 hälsopåståenden som hänvisar till ämnen av vegetabiliskt ursprung och som väntar på en utvärdering från EFSA och/eller ett beslut från Europeiska kommissionen. Dessa hälsopåståenden som avses i artikel 13(1) i förordningen om påståenden kan användas på företagarens eget ansvar fram till dess att ett officiellt beslut fattats om påståendet i fråga. Påståendena ska ändå följa förordningen om påståenden och de nationella författningar som tillämpas på dem.

- Om påståendena kan användas samma eller motsvarande formulering, som den formulering som använts i ansökan om godkännande av påståendet.
- Villkoren för användning av påståendet ska uppfyllas i det livsmedel, om vilket påståendet används.
- Livsmedelsförpackningen ska vara försedd med de märkningar, som lagstiftningen om påståenden förutsätter.
- Utöver märkningarna på förpackningen ska också användningen av påståendet i marknadsföringen beaktas.
- Om ett hälsopåstående som ännu är under utvärdering är medicinskt eller förbjudet enligt artiklarna 3 eller 12 i förordningen om påståenden, är det enligt Eviras tolkning inte ett sådant hälsopåstående, som avses i förordningen om påståenden och påståendet får då inte användas i märkningarna på förpackningen till livsmedel eller i marknadsföringen av livsmedel.

Efter att kommissionen med en förordning beslutar att godkänna eller förkasta hälsopåståenden ska de icke godkända påståendena försvinna från livsmedelsmarknadsföringssammanhang inom 6 månader.

- Godkända och icke godkända hälsopåståenden finner du i det register som Europeiska kommissionen upprätthåller <http://ec.europa.eu/nuhclaims/>.
- Sådana hälsopåståenden som avses i artikel 13(1) och som godkänts finner du på svenska i förordning 432/2012 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:136:0001:0040:SV:PDF>
- Sådana hälsopåståenden som avses i artikel 13(1) och som ännu är under utvärdering kan du kolla upp i det register som EFSA upprätthåller: <http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/questionsListLoader?panel=NDA&foodsectorarea=26>.

6.2 Hälsopåståendena som avses i artikel 13(5) och 14

Med sådana hälsopåståenden, som avses i artikel 13(5) avses hälsopåståenden som till sitt innehåll är likadana som de hälsopåståenden som avses i artikel 13(1), men som grundar sig på nyligen framtagen vetenskaplig dokumentation eller som innehåller en begäran om skydd av data.

Hälsopåståendena som avses i artikel 14 indelas i

- sådana påståenden som avses i artikel 14(1)a och som gäller en minskad sjukdomsriskfaktor
- sådana påståenden som avses i artikel 14(1)b och som gäller barns utveckling och hälsa

Användningen av sådana påståenden som avses i såväl artikel 13(5) som artikel 14 bygger på ett ansökningsförfarande. Dessa hälsopåståenden får användas först i det stadiet då Europeiska kommissionen med en förordning godkännt användning av påståendet. Påståendet kan således inte tas i användning redan i det stadiet då en ansökan om påståendet lämnats in.

Livsmedelsföretagaren ska lämna en ansökan om hälsopåstående om han vill använda ett sådant hälsopåstående, som inte är upptaget i förteckningen över godkända påståenden. Det är möjligt att lämna in en ny ansökan om hälsopåstående för sådana hälsopåståenden, som redan förkastats, om företagaren kan framföra nya väsentliga vetenskapliga belägg som stöd för påståendet. Denna nya vetenskapliga dokumentation ska tydligt föras fram i denna nya ansökan om hälsopåståenden.

De godkända och förkastade hälsopåståendena som avses i artikel 13(5) och 14 finner du i ett register på Europeiska kommissionens webbplats <http://ec.europa.eu/nuhclaims/>

Mer information om ansökningarna om påståenden finner du på:

- Eviras webbplats:
<http://www.evira.fi/portal/se/livsmedel/tillverkning+och+forsaljning/paskrifte+r+pa+forpackningar/narings-+och+halsopastaenden/ansokningar+om+godkannande+av+halsopastaenden/>
- EFSA:s webbplats:
<http://www.efsa.europa.eu/en/ndaclaims/ndaguidelines.htm>

6.3 Tillåtna hälsopåståenden

Framförande av hälsopåståenden i påskrifterna och märkningarna på förpackningen till ett livsmedel, i reklam för ett livsmedel eller i annan presentation av ett livsmedel förutsätter att påståendena godkännts och upptagits i de förteckningar över godkända påståenden, som avses i artiklarna 13 och 14 i förordningen om påståenden.

Som genomförandebeslutet som Europeiska kommissionen publicerat säger får inte heller godkända hälsopåståenden användas, om användningen av dem inte till alla delar helst motsvarar alla krav i förordningen om påståenden. Livsmedelsföretagaren ska kunna påvisa att han agerar klanderfritt och visa med vilka åtgärder man har sett till att varje enskild del av förordningen om påståenden följs.

- Endast godkända påståenden används på det sätt som avses i förordningen om påståenden
- I samband med godkända påståenden framförs den obligatoriska information, som en användning av påståendena förutsätter

Kommissionens genomförandebeslut om riktlinjer för genomförandet av artikel 10 i förordningen om påståenden.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:022:0025:0028:sv:pdf>

6.3.1 Villkor för användningen av hälsopåståenden

För varje godkänt hälsopåstående har fastställts villkor för användningen, begränsningar eller en varning. Om man vill förse märkningarna på förpackningen till en egen produkt med ett påstående eller använda ett påstående i marknadsföringen av en egen produkt, ska dessa villkor uppfyllas i den egna produkten och i märkningarna på förpackningen till denna. Villkoren för användningen finner du i den förordning, med vilken varje enskilt påstående godkännts för användning och i kommissionens register över påståenden <http://ec.europa.eu/nuhclaims/>.

En förutsättning för användningen av flera hälsopåståenden är att livsmedlet innehåller en betydande mängd av vitaminet eller mineralämnet i fråga och sålunda uppfyller villkoren för näringspåståendet källa. För mer detaljerad information se punkt 5.1.1.

Produktkategorier

Vissa hälsopåståenden har godkänts för användning endast i vissa produktkategorier. Då måste man säkerställa att hälsopåståendet används endast om sådana livsmedel, som ingår i produktkategorin i fråga.

”Växtsteroler och växtstanolestrar har visat sig sänka/reducera kolesterolhalten i blodet. En hög kolesterolhalt är en riskfaktor för kranskärlssjukdom” är till exempel ett sådant godkänt påstående som avses i artikel 14(1)a. Villkoren för en användning av påståendet i fråga har fastställts på följande sätt: ”Information till konsumenten om att den gynnsamma effekten uppnås vid ett dagligt intag på 1,5–2,4 g växtsteroler/stanoler. Effektens omfattning får anges endast för livsmedel i följande kategorier: gula bredbara fetter, mejeriprodukter, majonnäs och salladsdressingar. När effektens omfattning anges måste konsumenten meddelas om hela området ”7–10 %” och den tid det tar att uppnå effekten dvs. ”inom 2–3 veckor”.

6.3.2 Användning av motsvarande formuleringar

Enligt förordningen om påståenden kan om hälsopåståenden utöver den godkända formuleringen också användas motsvarande formuleringar som har samma innebörd för konsumenten, eftersom de beskriver samma förhållande mellan en livsmedelskategori, ett livsmedel eller en livsmedels ingrediens och hälsan.

Evira rekommenderar att den formulering som i förordningen fastställts för varje enskilt hälsopåstående används. Om en företagare använder andra motsvarande formuleringar, ska han säkerställa att formuleringen kan antas ha samma innebörd för konsumenten. Det är särskilt viktigt att säkerställa att den framförda formuleringen inte är starkare än den formulering som fastställts i förordningen.

Gemensam vägledning till medlemsländerna om flexibilitet i fråga om formuleringen av hälsopåståenden

[http://www.evira.fi/files/attachments/fi/elintarvikkeet/valmistus_ja_myynti/pakkausmerkinnat/health_claims - flexibility of wording principles 14 dec 2012.pdf](http://www.evira.fi/files/attachments/fi/elintarvikkeet/valmistus_ja_myynti/pakkausmerkinnat/health_claims_-_flexibility_of_wording_principles_14_dec_2012.pdf)

6.3.3 Tudelade påståenden

Påståendena i artikel 14(1)a som hänvisar till en minskad sjukdomsriskfaktor är typiskt tudelade. Först nämns den riskfaktor, som ämnet som livsmedlet innehåller minskar och därefter nämns den sjukdom, som livsmedlet minskar risken att insjukna i. Exempel: Växtsteroler och växtstanolestrar har visat sig sänka/reducera kolesterolhalten i blodet. En hög kolesterolhalt är en riskfaktor för kranskärlssjukdom.

Eviras anser att påståendet ska framföras på förpackningen eller i reklamen åtminstone en gång i sin helhet utan att det delas upp i delar. Delningen av ett tudelat påstående i delar får ändå inte vilseleda konsumenten.

6.3.4 Ett godkänt påstående är inte bundet till en viss produkt eller ansökare

De godkända närings- och hälsopåståendena är inte bundna till en viss produkt eller ansökare, utan de gäller en livsmedelskategori, ett livsmedel eller ett ämne som ett livsmedel innehåller. Vilken som helst livsmedelsföretagare kan använda godkända påståenden i marknadsföringen av sin egen produkt förutsatt att villkoren för användningen av påståendet uppfylls i produkten och förpackningen till livsmedlet är försedd med de märkningar som användningen av påståendet förutsätter.

Som artikel 13.5 säger kan kommissionen bevilja ett hälsopåstående som ska godkännas dataskydd, varvid användningen av påståendet för en viss tid kan begränsas till ansökarens fördel.

6.3.5 Ett påstående får inte kopplas direkt till ett livsmedels handelsnamn

Ett påstående ska alltid framföras om ett livsmedel eller om ett ämne som livsmedlet innehåller. Eftersom det inte rör sig om påståenden som är bundna till en viss produkt, ska påståendet inte formuleras så, att påståendet kopplas direkt till en produkts handelsnamn.

”Kalcium behövs för att bibehålla normal benstomme” är till exempel ett godkänt hälsopåstående.

- Förbjuden formulering av påståendet: Produkten X behövs för att bibehålla en normal benstomme.
- Tillåten formulering av påståendet: Kalciumet som produkten X innehåller behövs för att bibehålla en normal benstomme.

6.3.6 Hälsopåståenden om produkter avsedda för barn

Om modersmjölksersättningar får inte framföras sådana påståenden, som avses i artikel 14(1)b. Närings- och hälsopåståendena som får användas om modersmjölksersättningar har räknats upp i handels- och industriministeriets förordning 1216/2007.

Om andra enbart för barn avsedda produkter, såsom tillskottsnärings- och spannmålsbaserad färdigmat avsedd för spädbarn och små barn och annan barnmat (såsom den definierats i EPRf (EU) nr 609/2013) är det möjligt att framföra sådana godkända näringspåståenden som avses i bilagan till förordningen om påståenden och sådana godkända hälsopåståenden som avses i artikel 14(1)b.

Om sedvanliga livsmedel kan framföras ett sådant påstående som hänför sig till kroppens normala funktion och som avses i artikel 13 med en hänvisning till att det omsätts i praktiken även för barnens del i det fall att den vetenskapliga dokumentationen täcker människans hela livscykel, även barndomen.

Evira anser att godkända påståenden som hänvisar till barns utveckling och hälsa kan framföras om sådana livsmedel, som har såväl barn som vuxna som målgrupp. Konsumenten får ändå inte vilseledas. Man får till exempel inte låta förstå att den hälsoeffekt som konstaterats hos barn också åstadkoms hos vuxna. Man får inte heller låta förstå att den hälsoeffekt som konstaterats hos vuxna också åstadkoms hos barn.

6.3.7 Allmänna, icke specificerade hänvisningar som avses i artikel 10(3)

Artikel 10(3) i förordningen om påståenden säger att hänvisningar till en allmän, icke specificerad gynnsam effekt av näringsämnet eller livsmedlet för allmän hälsa eller hälsorelaterat välbefinnande får göras endast om de åtföljs av ett bestämt hälsopåstående som ingår i de förteckningar som föreskrivs i artikel 13 eller 14.

Evira anser att till exempel "för muskulaturen", "bra för hjärtat" och "benstommens vän" är allmänna, icke specificerade uttryck. De ska åtföljas av ett bestämt godkänt hälsopåstående som specificerar den gynnsamma hälsoeffekten.

Europeiska kommissionens genomförandebeslut (2013/63/EU) om genomförandet av artikel 10 i förordningen om påståenden säger att det bestämda godkända hälsopåståendet som specificerar den gynnsamma effekten ska stå "bredvid" eller "efter" de allmänna, icke specificerade hälsoeffekter de avser. Evira anser att "bredvid" eller "efter" uppfylls då det godkända hälsopåståendet ligger i samma synfält som de allmänna, icke specificerade hälsoeffekterna. Med "synfält" avses i förordningen om livsmedelsinformation (EU) nr 1169/2011 artikel 2 stycke 2.k samtliga ytor på en förpackning som kan läsas ur en och samma synvinkel. På rektangulära eller lådformade förpackningar ligger det allmänna och godkända hälsopåståendet på samma sida av förpackningen. På cylinderformade förpackningar eller flaskor ligger de så att konsumenten med en enda blick samtidigt kan se såväl det allmänna som det godkända hälsopåståendet. Det allmänna påståendet och det godkända hälsopåståendet kan också ligga på olika sidor av förpackningen, om de hokopplats till exempel med en asterisk (*), ändå så att konsumenten lätt kan hokoppla dem och förstå den exakta gynnsamma effekt som det allmänna hälsopåståendet ger.

Det godkända hälsopåståendet ska vara lätt för konsumenten att upptäcka och få syn på innan denna fattar sitt köpbeslut. Det är sålunda till exempel inte möjligt att förse förpackningen med ett allmänt påstående och berätta om den specificerade hälsoeffekten endast på webbsidorna. Om man i tidnings-, tv- eller radioreklam framför ett allmänt påstående, ska man på mostvarande sätt på något ställe i reklamen också framföra ett specificerat, godkänt hälsopåstående.

6.3.8 Varumärken och handelsnamn som betraktas som påståenden

Som artikel 1(3) i förordningen om påståenden säger får ett varumärke, märkesnamn eller fantasinamn som förekommer i märkningen eller presentationen eller i reklamen för ett livsmedel och som kan tolkas som ett näringspåstående eller ett hälsopåstående användas under förutsättning att det åtföljs av ett därtill hörande näringspåstående eller hälsopåstående som uppfyller bestämmelserna i förordningen.

Evira anser att ett varumärke eller namn som måste betraktas som ett hälsopåstående ska åtföljas av ett hälsopåstående som specificerar hälsoeffekten. På motsvarande sätt ska ett varumärke eller namn som måste betraktas som ett näringspåstående åtföljas av ett specificerande näringspåstående.

Exempel:

- En produkt med namnet Fiberbomb ska uppfylla förutsättningarna som tillämpas på näringspåståendet högt kostfiberinnehåll och denna information ska finnas i samband med namnet.
- Användning av namnet Benstomsdryck låter förstå att det finns ett samband mellan livsmedlet och benstommens hälsa. I samband med namnet Benstomsdryck ska således finnas till exempel följande specificering:

Benstomsdrycken innehåller kalcium. Kalcium behövs för att bibehålla normal benstomme.

Som artikel 28(2) i förordningen om påståenden säger får produkter med varumärken eller märkesnamn som fanns före 1.1.2005 och som inte är förenliga med förordningen fortsättningsvis saluföras fram till 19.1.2022. Efter det ska bestämmelserna i förordningen om påståenden tillämpas.

Evira anser att sammansättningen hos sådana produkter, för vilka den ovan nämnda övergångstiden tillämpas, inte bör ändras så att varunamnet blir vilseledande.

6.3.9 Påståenden som ingår i bilder, symboler och grafik

Enligt artikel 2(2) i förordningen om påståenden avses med ett "påstående" varje budskap eller framställning som inte är obligatorisk enligt gemenskapens eller medlemsstaternas lagstiftning, inbegripet framställningar bestående av bilder, grafik eller symboler, oavsett form, och som anger, låter förstå eller antyder att ett livsmedel har särskilda egenskaper.

Å andra sidan säger artikel 10(3) i förordningen om påståenden att ett allmänt, icke specificerat hälsopåstående ska åtföljas av ett sådant specifikt hälsopåstående, som avses i artikel 13 eller 14 och som specificerar hälsoeffekten.

Bilder, symboler och grafik som inbegriper hälsopåståenden ska således åtföljas av ett hälsopåstående som specificerar hälsoeffekten. Om bilden, symbolen eller grafiken tydligt beskriver ett näringspåstående, ska bilden enligt Eviras synpunkt åtföljas av ett näringspåstående.

Exempel:

- På förpackningen till ett livsmedel eller i reklamen för ett livsmedel finns bilden av ett öga. Bilden ska då åtföljas av ett hälsopåstående som mer detaljerat berättar hur livsmedlet eller en beståndsdel som livsmedlet innehåller påverkar ögats hälsa eller synförmågan. På motsvarande sätt ska på förpackningen också finnas de övriga märkningarna som användningen av näringspåståendet i fråga förutsätter.
- På förpackningen till ett livsmedel eller i reklamen för ett livsmedel finns en bild som hänvisar till omega-3-fettsyror. Bilden ska då åtföljas av ett näringspåstående som hänför sig till omega-3-fettsyrorna. På motsvarande sätt ska på förpackningen också finnas de övriga märkningarna som användningen av näringspåståendet i fråga förutsätter.

6.4 Förbjudna hälsopåståenden

Enligt artikel 12 i förordningen om påståenden är följande hälsopåståenden inte tillåtna:

- påståenden som ger intryck av att hälsan skulle kunna påverkas negativt om man inte konsumerar livsmedlet
- påståenden som hänvisar till hur snabbt eller hur mycket man kan gå ner i vikt
Evira anser att det också är förbjudet att hänvisa till exempel till ett minskat midjemått eller en minskad klädstorlek
- påståenden som hänvisar till rekommendationer av enskilda läkare eller fackmän på hälsoområdet och andra nationella sammanslutningar av fackmän inom medicin, nutrition eller dietetik samt sådana välgörenhetsorganisationer med hälsoanknytning, som inte avses i artikel 11

Kommissionens arbetsgrupp för påståenden har fastslagit att ett beslut om vem som betraktas som fackman på hälsoområdet ska fattas från fall till fall. Beslutet bygger i lång utsträckning på den uppfattning och det budskap som ges.

Följande påståenden kan till exempel betraktas som förbjudna hälsopåståenden:

- en yrkesperson inom hälsovården berättar om ett livsmedels inverknings på hälsan eller om sina egna erfarenheter
- en studerande i hälsovårdsbranschen berättar om ett livsmedels inverknings på hälsan eller om sina egna erfarenheter
- en skådespelare som föreställer hälsovårdspersonal berättar om ett livsmedels inverknings på hälsan eller om sina egna erfarenheter

6.4.1 En enskild konsuments erfarenheter

Enligt artikel 6 i förordningen om påståenden ska närings- och hälsopåståendena som framförs om ett livsmedel grunda sig på allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation. Enligt artikel 10 är hälsopåståenden förbjudna om de inte uppfyller de särskilda kraven i förordningen, om de inte godkänts i enlighet med förordningen och om de inte ingår i de förteckningar över godkända påståenden som avses i artiklarna 13 och 14. En enskild persons egen erfarenhet, även om den vore helt sann i fråga om personen i fråga, uppfyller inte kravet på vetenskaplig dokumentation och förhandsgodkännande i förordningen om påståenden. Därför kan det anses som vilseledande och stridande mot förordningen om påståenden att marknadsföra livsmedel med hjälp av en enskild konsuments erfarenhet av att ha använt ett livsmedel.

Om det ändå rör sig om ett godkänt påstående kan en enskild konsument, skådespelare eller offentlig person enligt Eviras synpunkt berätta om det godkända närings- eller hälsopåståendet i reklam. Samtidigt kan framföras att personen också själv observerat verkningarna i fråga hos livsmedlet eller en beståndsdel i livsmedlet. Detta gäller ändå inte sådana läkare eller fackmän på hälsovårdsområdet, som avses i artikel 12.

6.4.2 Att ett hälsopåstående godkänts ändrar inte på klassificeringen som läkemedel eller statusen som nytt livsmedel

Vid utvärdering av hälsopåståenden tas inte alls någon ställning till det, om ämnet som påståendet gäller i medlemsstaterna borde klassificeras som ett livsmedel eller ett läkemedel. Det är fortsättningsvis de nationella läkemedelsmyndigheterna som har rätt och skyldighet att fatta beslut om det, vilka ämnen som i varje enskilt land betraktas som läkemedel. Att ett hälsopåstående godkänts ändrar inte på detta.

I kommissionens förordning 432/2012, med vilken sådana hälsopåståenden som avses i artikel 13(1) godkänts, understryks detta ännu separat: *(17) Tillsättning av ämnen till eller användning av ämnen i livsmedel regleras av särskild unionslagstiftning och nationell lagstiftning, liksom klassificeringen av produkter som livsmedel eller läkemedel. Ett beslut om ett hälsopåstående i enlighet med förordning (EG) nr 1924/2006, såsom införande i förteckningen över tillåtna påståenden enligt artikel 13.3 i den förordningen, innebär inte något godkännande för utsläppande på marknaden av det ämne som påståendet gäller, något beslut om huruvida ämnet får användas i livsmedel eller någon klassificering av vissa produkter som livsmedel.*

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:136:0001:0040:SV:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:136:0001:0040:SV:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:136:0001:0040:SV:PDF)

7 PRINCIPER FÖR FRAMFÖRANDE AV PÅSTÅENDEN

Enligt 9 § i livsmedelslagen ska på en livsmedelsförpackning, i en broschyr, i reklam eller i andra marknadsföringssammanhang ges sanningsenlig och tillräcklig information om livsmedlet. Om livsmedlet får inte ges vilseledande information.

7.1 Allmänna principer för framförande av påståenden

Utöver förpackningar avsedda för slutkonsumenten tillämpas förordningen om påståenden också på marknadsföring av produkter och reklam för produkter i alla dess former, såsom tryckalster, webben, elektroniska format, radio, TV och produktdemonstrationer. För att närings- eller hälsopåståenden ska kunna framföras i påskrifterna på förpackningen till ett livsmedel, i presentationen av ett livsmedel eller i reklam för ett livsmedel, ska påståendet och livsmedlet uppfylla särskilt de principer och villkor, som fastställs i artiklarna 3 och 5 i förordningen om påståenden.

Förordningen om påståenden tillämpas också i sådana situationer, då konsumenten kan förknippa det framförda påståendet med en viss produkt, även om produkten inte direkt sägs ha den egenskap som påstås. Sålunda ska också den image som skapats om produkten följa förordningen om påståenden och särskilt artikel 3 i denna.

- Om man till exempel på webbsidor som marknadsför omega-3-fettsyrapreparat citerar vetenskapliga artiklar som behandlar omega-3-fettsyror, betraktas det som ett hälsopåstående.
- Om man på motsvarande sätt på webbsidor som marknadsför ett livsmedel berättar att en ingrediens som livsmedlet innehåller, i detta fall omega-3-fettsyror, traditionellt använts inom folkmedicinen, betraktas det allt enligt påståendet som ett hälsopåstående eller också som ett förbjudet medicinskt påstående.

7.1.1 Allmänna principer som gäller påståenden, artikel 3

Närings- och hälsopåståenden får inte

- a) vara felaktiga, tvetydiga eller vilseledande;
- b) föranleda tvivel om andra livsmedels säkerhet och/eller näringsmässiga lämplighet;
- c) uppmuntra eller tolerera överkonsumtion av ett livsmedel;
- d) ange, låta förstå eller antyda att en balanserad och varierad kost inte kan ge lämpliga mängder av näringsämnen i allmänhet;
- e) hänvisa till sådana förändringar av de fysiologiska funktionerna, som skulle kunna ge upphov till eller utnyttja rädsla hos konsumenterna;

Evira anser att det är förbjudet att till exempel vid marknadsföring av D-vitaminpreparat berätta att vanlig finsk kost inte ger tillräckliga mängder D-vitamin och orsaka rädsla hos konsumenterna genom att beskriva sjukdomar som brist på D-vitamin orsakar.

7.1.2 Påståenden får framföras endast om hälsosamma livsmedel, artikel 4

Kommissionen kommer antagligen att fastställa särskilda näringsprofiler som villkor för framförande av påståenden. Efter det ska ett livsmedel, om vilket ett närings- eller hälsopåstående framförs, motsvara kriterierna för näringsprofilen.

Med näringsprofilering avses klassificering av livsmedlen enligt deras sammansättning. Syftet med den är att förebygga sådana situationer, då den verkliga karaktären hos produkter som är ofördelaktiga med tanke på hälsan kamoufleras bakom ett närings- eller hälsopåstående och så hindra att konsumenten vilseleds.

Efter att näringsprofiler fastställts informerar Evira om de godkända profilerna och om åtgärderna som företagen förutsätts vidta.

Om drycker, som innehåller mer än 1,2 volymprocent alkohol, får inte framföras hälsopåståenden. Av näringspåståendena tillåts endast hänvisningar till en

- låg alkoholhalt,
- minskad alkoholhalt eller
- minskad energihalt.

7.1.3 Allmänna villkor, artikel 5

De allmänna villkoren för framförande av påståenden har fastställts i artikel 5. Sammanfattat kan sägas att ämnet som påståendet gäller bevisligen ska ha en gynnsam effekt och att produkten ska innehålla en tillräcklig mängd av ämnet i fråga.

Närings- och hälsopåståenden får användas endast, om:

- a) det har påvisats att förekomsten, avsaknaden eller den minskade mängden i ett livsmedel eller en livsmedelskategori av ett näringsämne eller annat ämne som påståendet gäller har en gynnsam näringsmässig eller fysiologisk effekt enligt allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation;
- b) det näringsämne eller annat ämne som påståendet gäller,
  - i) ingår i slutprodukten i betydande mängd (i en mängd som enligt lagstiftningen eller enligt allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation kommer att ge den näringsmässiga eller fysiologiska effekt som påstås)
  - ii) ingår inte eller ingår i en minskad mängd som enligt allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation kommer att ge den näringsmässiga eller fysiologiska effekt som påstås;
- c) det näringsämne eller annat ämne som påståendet gäller föreligger i en form som kan tillgodogöras av kroppen;
- d) den mängd av produkten som rimligtvis kommer att konsumeras ger en betydande mängd av det näringsämne eller annat ämne som påståendet gäller i enlighet med gemenskapslagstiftningen eller, om sådana bestämmelser inte finns, en betydande mängd som enligt allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation kommer att ge den näringsmässiga eller fysiologiska effekt som påstås;

De godkända närings- och hälsopåståendena uppfyller dessa villkor, om villkoren för framförande av påståendet följs.

Näringspåståendet "innehåller namn på näringsämnet eller annat ämne" fastställer inga villkor för användningen av ämnet som påståendet gäller. Särskilt i fråga om dessa näringspåståenden ska företagaren säkerställa att de allmänna villkoren i artikel 5 uppfylls.

7.2 Påskrifterna och märkningarna på förpackningar

De allmänna bestämmelserna om märkningarna på förpackningar gäller alla livsmedel och de inbegriper de vanligaste märkningarna som livsmedelsförpackningar ska förses med. Närings- och hälsopåståendena är frivilliga märkningar som förpackning-

en till ett livsmedel förses med eller som framförs i marknadsföringen av ett livsmedel. Därför gäller språkbestämmelserna inte framförandet av påståenden.

Om ett närings- eller hälsopåstående ändå framförs på förpackningen till ett livsmedel eller i annan marknadsföring av ett livsmedel, är de märkningar på förpackningen som användningen förutsätter ändå obligatoriska märkningar och de ska således anges på förpackningen på såväl finska som svenska. Evisa anser att ett framförande av påståenden med ett uttryck eller på ett sätt som allmänt förstås i Finland förutsätter, att de märkningar som användningen av påskrifterna förutsätter görs på finska och svenska.

All information som ges om ett livsmedel, oberoende av vilket språk som används, ska vara sanningsenlig och den får inte vilseleda konsumenten.

7.3 Näringsvärdesdeklarerationer

Framförande av ett närings- eller hälsopåstående förutsätter alltid en näringsvärdesdeklaration. Deklarationen görs enligt förordning (EG) nr 1169/2011 om livsmedelsinformation.

Evisa anser att näringsvärdesdeklarationen ska göras på finska och svenska alltid då ett närings- eller hälsopåstående framförs om livsmedlet. Även då närings- eller hälsopåståendet på en produkt gjorts på något annat språk än finska, är näringsvärdesdeklarationen en obligatorisk märkning och den ska då göras på finska och svenska.

7.3.1 Näringsvärdesdeklaration enligt förordningen om livsmedelsinformation

Som artikel 30 i förordningen om livsmedelsinformation säger ska den obligatoriska näringsdeklarationen innehålla följande uppgifter:

- a) energivärdet, och
- b) mängden fett, mättat fett, kolhydrat, sockerarter, protein och salt.

Den kan också kompletteras med en uppgift om mängden av en eller flera av följande:

- a) enkelomättade fettsyror;
- b) fleromättade fettsyror;
- c) polyoler;
- d) stärkelse;
- e) fiber;
- f) vilket som helst av de vitaminer eller mineralämnen som räknats upp i del A punkt 1 i bilaga XIII och som förekommer i betydande mängd enligt definitionen i del A punkt 2 i bilaga XIII.

Artikel 49 säger att om ett närings- eller hälsopåstående gäller ett sådant ämne, som inte nämnts i näringsdeklarationen, ska dess mängd anges inom samma synfält som näringsdeklarationen. I praktiken innebär det att mängderna av dessa ämnen ska anges till exempel genast under näringsvärdesdeklarationen.

- Mängderna av enskilda fettsyror, såsom ALA, EPA och DHA, ska till exempel inte anges intill fetterna i näringsvärdesdeklarationen utan till exempel genast under näringsvärdesdeklarationen.

Mer information finner du i förordningen om livsmedelsinformation 1196/2011:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:304:0018:0063:SV:PDF>

7.3.2 Säkerställandet av näringsämnets mängd

Som förordningen om livsmedelsinformation säger ska näringsinnehållsinformationen i märkningarna på förpackningarna till livsmedel vara genomsnittsvärden som grundar sig på

- tillverkarens analys av livsmedlet;
- en beräkning baserad på de kända eller faktiska genomsnittsvärdena för de använda ingredienserna; eller
- en beräkning baserad på allmänt fastställda och godtagna uppgifter.

Då ett livsmedel saluhålls som en källa till ett visst näringsämne eller då ett hälsopåstående framförs om det, rekommenderar Evira att mängden av näringsämnet i fråga analyseras med hjälp av laboratorieanalyser eller säkerställs på något annat tillförlitligt sätt.

7.3.3 Påståendet ska framföras om ett ätfärdigt livsmedel

Enligt förordningen om påståenden gäller närings- och hälsopåståendena livsmedel som är färdiga för konsumtion enligt tillverkarens anvisningar. Som förordningen om livsmedelsinformation säger kan uppgifterna om näringsvärdet anges enbart om ett ätfärdigt livsmedel, om tillräckligt detaljerade tillredningsanvisningar ges och om uppgifterna gäller ett livsmedel som tillretts på detta sätt.

Evira anser att man i samband med framförandet av närings- och hälsopåståenden om sådana halvferdiga livsmedel, som är försedda med tillräckligt detaljerade och entydiga tillredningsanvisningar och som tillreds av tydligt definierade ingredienser, ska berätta näringsvärdet hos det ätfärdiga livsmedlet. Sådana produkter är till exempel te, kaffe, olika pulverdrycker, påssoppor, spädbara safter och motsvarande produkter, i vilka vatten tillsätts. Om påståenden framförs om olika måltidsingredienser och motsvarande produkter, i vilka flera ingredienser som påverkar näringsvärdet tillsätts, ska läget granskas från fall till fall.

7.4 Obligatoriska tilläggsmärkingar som framförande av hälsopåståenden förutsätter

Då hälsopåståenden framförs ska alltid vissa tilläggsmärkingar finnas i märkningarna på förpackningen eller, om ingen sådan märkning finns, i presentationen.

Som artikel 10(2) i förordningen om påståenden säger är hälsopåståenden tillåtna endast, om följande uppgifter anges i märkningen eller, om ingen sådan märkning finns, i presentationen eller reklamen:

- a) ett uttalande om vikten av en mångsidig och balanserad kost och en hälsosam livsstil;
- b) den mängd livsmedel och det konsumtionsmönster som krävs för att den påstådda gynnsamma effekten ska uppnås;
- c) i tillämpliga fall, ett konstaterande riktat till personer som bör undvika att använda produkten; och
- d) en lämplig varning i fråga om produkter som vid överdriven konsumtion kan utgöra en hälsorisk.

Som artikel 14(2) i förordningen om påståenden säger ska i fråga om påståenden om minskad sjukdomsrisk märkningen eller, om ingen sådan märkning finns, presentat-

ionen eller reklamen innehålla en uppgift om att en mängd riskfaktorer finns för den sjukdom som påståendet avser och att en ändring av någon av dessa riskfaktorer kan, men inte behöver ha en gynnsam effekt.

I bilaga 2 har med hjälp av exempel beskrivits vilka tilläggsmärkningskrav som olika påståenden medför.

7.4.1 Artikel 10(2)b

Artikel 10(2)b i förordningen om påståenden förutsätter att det i märkningen på förpackningen till livsmedlet eller, om ingen sådan märkning finns, i presentationen eller reklamen berättas hur mycket och hur ofta man måste inta av livsmedlet i fråga för att den påstådda gynnsamma effekten ska uppnås.

I samband med att ett hälsopåstående godkänns ställs i villkoren för framförandet av påståendet krav på det livsmedel som påståendet kan framföras om. Samtidigt kan man ge en separat skyldighet att informera konsumenten om det i vilken mängd ämnet som påståendet gäller ska intas för att den gynnsamma effekten ska uppnås.

Exempel 1.

För betaglukan har godkänts följande sådant hälsopåstående som avses i artikel 13(1): "*Betaglukaner bidrar till att bibehålla normala kolesterolnivåer i blodet*".

Förutsättningen för en användning av hälsopåståendet i fråga är följande: "*Påståendet får endast användas om livsmedel som innehåller minst 1 g betaglukaner från havre, havrekli, korn eller kornkli eller från blandningar av dessa källor per angiven portion. För att påståendet ska få användas ska information ges till konsumenten om att den gynnsamma effekten uppnås vid ett dagligt intag av 3 g betaglukaner från havre, havrekli, korn eller kornkli eller från blandningar av dessa betaglukaner.*" Evira rekommenderar att man berättar för konsumenten hur mycket betaglukaner en portion (såsom en deciliter, en skiva etc.) av produkten innehåller och hur många portioner man dagligen måste inta för att den gynnsamma effekten som påståendet gäller ska uppnås.

Exempel 2.

För alfa-linolensyra (ALA) har godkänts hälsopåståendet: "*ALA bidrar till att bibehålla normala kolesterolnivåer i blodet*".

Förutsättningen för en användning av hälsopåståendet i fråga är följande: "*Påståendet får endast användas om livsmedel som är åtminstone en källa till ALA i enlighet med påståendet 'Källa till Omega 3-fettsyror' i bilagan till förordning (EG) nr 1924/2006. Information ska ges till konsumenten om att den gynnsamma effekten uppnås vid ett dagligt intag av 2 g ALA. Användning av näringspåståendet Källa till Omega 3-fettsyror förutsätter att: "produkten innehåller minst 0,3 g alfa-linolensyra per 100 g och per 100 kcal eller minst 80 mg av summan av aikosapentaensyra och dokosahexaensyra per 100 g och per 100 kcal."*

Evira rekommenderar att man informerar konsumenten om det hur mycket och hur ofta man dagligen måste inta av livsmedlet som påståendet gäller (såsom en matsked, en tesked etc.) för att den gynnsamma effekten ska uppnås.

En förutsättning för ett framförande av flera hälsopåståenden som gäller vitaminer, mineralämnen och proteiner är att livsmedlet innehåller en betydande mängd av vi-

taminet, mineralämnet eller proteinet i fråga och med andra ord uppfyller villkoren för näringspåståendet ”Källa till”. En förutsättning för ett framnförande av vissa hälsopåståenden är att produkten innehåller en låg eller minskad mängd av mättat fett eller natrium/salt/socker. Evisa anser att intagsmängden eller intagsfrekvensen inte behöver anges för dessa hälsopåståendens del, eftersom sådana inte heller fastställts i villkoren för framförandet av ett hälsopåstående.

7.4.2 Artikel 10(2)c-d

För en del av de godkända hälsopåståendena har i förutsättningarna för användningen skrivits in ett krav om en obligatorisk varningsmärkning.

I samband med användningen av det godkända hälsopåståendet ”Glukomannan bidrar till viktminskning i samband med intag av en energibegränsad kost” ska till exempel ges ”En varning för kvävning till människor som har svårt att svälja eller när ämnet intas med otillräcklig mängd vätska råd om att ämnet ska intas med mycket vatten för att garantera att det når magen.”

Även om en obligatorisk varningsmärkning inte fastställts för ett godkänt hälsopåstående, ska livsmedelsföretagaren säkerställa att produkten är säker och vid behov komplettera märkningarna på förpackningen med en lämplig varningsmärkning.

7.5 Oförpackade livsmedel

Som artikel 1(2) i förordningen om påståenden säger tillämpas näringsvärdesdeklarationen och kraven i artikel 10(2) a och b inte på oförpackade livsmedel (frukt, grönsaker och brödlignande färskvaror inberäknade) som lagts till försäljning till slutkonsumenten eller storhushåll eller på livsmedel som på köparens begäran förpackats på saluhållningsstället eller livsmedel som färdigförpackats för omedelbar försäljning.

Varningsmärkningarna som avses i artikel 10(2) c-d och 14(2) ska däremot finnas vid behov, även på oförpackade livsmedel, på livsmedel som på köparens begäran förpackas på försäljningsstället eller färdigförpackas för omedelbar försäljning.

I en försäljningsbroschyr över morötter som saluhålls i lösvikt på frukt- och grönsaksavdelningen i en butik behöver till exempel inte finnas någon näringsvärdesdeklaration eller sådana märkningar, som avses i artikel 10(2) a-b, även om ett närings- eller hälsopåstående framförs om morötterna. Obligatoriska märkningar vid behov är däremot de varningsmärkningar som avses i artikel 10(2) c-d och 14(2). Det samma gäller till exempel produkter som saluhålls över en bröd- eller färdigmatsdisk eller sådana livsmedel, som på köparens begäran förpackas i en butik eller på ett serveringsställe eller som förpackas där för omedelbar försäljning.

7.6 Kosttillskott

7.6.1 Näringsvärdesdeklaration

Skyldigheten att göra en sådan näringsvärdesdeklaration, som avses i förordningen livsmedelsinformation, gäller inte kosttillskott. Mängden av de ämnen som kännetecknar kosttillskottet ska däremot anges på det sätt som avses i förordningen om kosttillskott. Om ett närings- eller hälsopåstående framförs om ett kosttillskott, ska mängden av det ämne som står som grund för påståendet ändå anges i förteckningen över de kännetecknande ämnena eller i anslutning till denna.

7.6.2 Artikel 10(2)a

Enligt 5 § i JSM:s förordning om kosttillskott (78/2010) ska förpackningen till ett kosttillskott förses med ett omnämmande om att kosttillskott inte bör användas som ett alternativ till en varierad kost. I artikel 10(2)a i förordningen om påståenden förutsätts å sin sida att det i märkningen eller, om ingen sådan märkning finns, i presentationen eller reklamen finns ett uttalande om vikten av en mångsidig och balanserad kost och en hälsosam livsstil

Kravet i förordningen om påståenden gäller också kosttillskott och Evira anser sålunda att enbart ett sådant omnämmande, som avses i förordningen om kosttillskott, inte uppfyller kravet i förordningen om påståenden. I märkningen som görs på kosttillskott ska också finnas ett omnämmande om en balanserad kost och en hälsosam livsstil.

Evira anser att till exempel följande mening uppfyller kravet i såväl § 5 i förordningen om kosttillskott som artikel 10(2)a i förordningen om påståenden: "Kosttillskott bör inte användas som alternativ till en varierad och balanserad kost eller en hälsosam livsstil." Om man så vill, kan man också dela upp innehållet i budskapet i två separata meningar.

7.6.3 Artikel 10(2)b

Förordningen om påståenden förutsätter att man i märkningarna på förpackningen eller om ingen sådan märkning finns i presentationen eller reklamen berättar vilken mängd livsmedel och vilka konsumtionsvanor som krävs för att den påstådda gynnsamma effekten ska uppnås. Då villkoren för en användning av hälsopåståenden fastställts har mängderna av ämnet som påståendet gäller ofta fastställts till 100 gram eller 100 kilokalorier. Dessa förutsättningar för användningen lämpar sig inte direkt för kosttillskott som intas i små portioner och som typiskt ger en mycket liten mängd energi. Evira anser sålunda att gränsvärdet för kosttillskottens del ska anges per daglig dos.

Exempel

För alfa-linolensyra (ALA) har godkänts hälsopåståendet: "*ALA bidrar till att bibehålla normala kolesterolnivåer i blodet*".

Förutsättningen för en användning av hälsopåståendet i fråga är följande: "*Påståendet får endast användas om livsmedel som är åtminstone en källa till ALA i enlighet med påståendet 'Källa till Omega 3-fettsyror' i bilagan till förordning (EG) nr 1924/2006. Information ska ges till konsumenten om att den gynnsamma effekten uppnås vid ett dagligt intag av 2 g ALA. Användning av näringspåståendet Källa till Omega 3-fettsyror förutsätter att: "produkten innehåller minst 0,3 g alfa-linolensyra per 100 g och per 100 kcal eller minst 80 mg av summan av aikosapentaensyra och dokosahexaensyra per 100 g och per 100 kcal."*

Evira anser att hälsopåståendet i fråga kan framföras om ett kosttillskott som innehåller alfa-linolensyra minst 0,3 g per daglig dos eller minst 40 mg av summan av aikosapentaensyra och dokosahexaensyra per daglig dos. Information ska ändå ges till konsumenten om att den gynnsamma effekten uppnås vid ett dagligt intag av 2 g alfa-linolensyra. Evira rekommenderar att konsumenten informeras om det vilken mängd av kosttillskottet eller vilken mängd av kosttillskottet och ett annat livsmedel som innehåller alfa-linolensyra som ger den påstådda gynnsamma effekten.

7.7 Framförande av påståenden i marknadsföringssammanhang

Användning av närings- och hälsopåståenden i marknadsföringssammanhang (såsom skyltar, tidningsreklam, webben, radion, TV) förutsätter alltid en näringsvärdesdeklaration och obligatoriska tilläggsmärkningar i märkningarna på förpackningen, även om påståenden inte framförs på själva förpackningen.

Den obligatoriska livsmedelsinformationen, datummärkningarna och partiidentifikationen undantagna, ska vara tillgängliga för konsumenten då denna fattar sitt köpbeslut. Det gäller också de obligatoriska tilläggsmärkningar som användningen av påståenden förutsätter.

- Då man till exempel i en webbutik saluhåller livsmedel, om vilka hälsopåståenden framförs, ska de obligatoriska märkningarna på förpackningen, som användningen av påståendena förutsätter, vara tillgängliga för köparen då denna lämnar sin beställning.

Företagaren svarar alltid för de påståenden som framförs i marknadsföringsmaterialet han själv producerat. Det gäller alla livsmedelsföretagare: den som tillverkar livsmedlet, den som låter tillverka livsmedlet, importören, förpackaren, säljaren, köpmannen etc. Påståendena i marknadsföringsmaterialet som företagaren själv producerat (såsom skyltar, broschyrer, tidningsannonser, webben, radion, TV) får inte strida mot de uppgifter som getts i märkningarna på förpackningen.

Livsmedelsföretagaren svarar alltid själv för att livsmedlet och påståendena som framförs om livsmedlet följer lagstiftningen om livsmedel. Även om man på webbsidor saluhåller produkter från en annan tillverkare och materialet med vilket livsmedlen marknadsförs erhållits från dessa företagare, svarar webbköpmannen själv för allt det material som finns på hans webbsidor. I ett sådant fall lönar det sig för webbköpmannen att informera det företag, från vilket han får materialet, och av dem kräva ett marknadsföringsmaterial som uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen.

7.8 Information som ges till yrkesfolk

Enligt 9 § livsmedelslagen (23/2006) får på en livsmedelsförpackning, i en broschyr, i reklam eller i andra marknadsföringssammanhang inte uppges att livsmedlet skulle ha egenskaper som hänför sig till förebyggande, behandling eller botande av människors sjukdomar dvs. framföras medicinska påståenden, och det får inte heller hänvisas till sådana uppgifter.

Livsmedelslagen tillämpas på livsmedel, på förhållandena vid livsmedelshantering, på livsmedelsföretagare samt på livsmedelstillsynen i alla stadier i produktions-, bearbetnings- och distributionskedjan (2 §). Eftersom lagen tillämpas i alla stadier i distributionskedjan, tolkar Evira det som så, att man inte heller i samband med marknadsföringen till yrkesfolk får uppge att ett livsmedel har medicinska inverknings.

Enligt artikel 1 stycke 2 i förordningen (EG) nr 1924/2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden tillämpas förordningen på näringspåståenden och hälsopåståenden i kommersiella meddelanden oavsett om dessa är i form av märkning och presentation av eller reklam för livsmedel. Europeiska unionens domstol meddelade 14.7.2016 (sak C-19/15) sitt beslut i det, om artikel 1 stycke 2 i förordningen om påståenden ska tillämpas på marknadsföring till yrkesfolk. Enligt ECJ:s beslut: ” *Artikel 1.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1924/2006 om näringspåståenden och hälsopåståenden om livsmedel ska tolkas så, att tillämpningsområdet för förordningen omfattar i kommersiella meddelanden framförda näringspåståenden eller hälsopå-*

ståenden om ett livsmedel som ska levereras som sådant till slutkonsumenten, när meddelandet inte riktar sig till slutkonsumenten utan uteslutande till yrkesverksamma i hälso- och sjukvården”. Lagstiftningen om påståenden ska således följas även i kommersiella meddelanden till yrkesfolk i sjukvårdsbranschen.

8 EGENKONTROLLEN OCH TILLSYVEN

I Eviras anvisning 17060/1, Anvisning om tillsynen över näringspåståenden och hälsopåståenden har mer detaljerat beskrivits vilket företagarens ansvar är i egenkontrollen över närings- och hälsopåståenden och vilken tillsyn myndigheterna utövar över närings- och hälsopåståenden.

8.1 Livsmedelsföretagarens egenkontroll

Europeiska kommissionens har antagit ett genomförandebeslut om riktlinjer för genomförandet av de särskilda villkor för hälsopåståenden, som fastställs i artikel 10 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:022:0025:0028:sv:pdf>

Som genomförandebeslutet som Europeiska kommissionen publicerat säger får inte heller godkända hälsopåståenden användas, om användningen av dem inte till alla delar helt motsvarar alla krav i förordningen om påståenden. Livsmedelsföretagaren ska kunna påvisa att han agerar klanderfritt och visa med vilka åtgärder han har sett till att varje enskild del av förordningen om påståenden följs.

- Endast godkända påståenden används på det sätt som avses i förordningen om påståenden
- I samband med godkända påståenden framförs den obligatoriska information, som en användning av påståendena förutsätter

I användningen av hälsopåståenden som framförs om livsmedel fördelar sig ansvaret till exempel på följande sätt:

- Företagaren svarar för påståendena i märkningarna på förpackningarna till de livsmedel, som han själv tillverkar, låter tillverka, inför (på den inre marknaden och/eller från tredje länder) eller förpackar.
- Företagaren svarar alltid för de påståenden, som används i det marknadsföringsmaterial han själv producerar. Det gäller alla livsmedelsföretagare: den som tillverkar, låter tillverka, inför, förpackar, säljer, saluhåller etc. Användningen av påståenden i marknadsföringsmaterial som företagaren själv producerar (såsom skyltar, broschyrer, tidningsreklam, internet, radio, TV) får inte strida mot den information som ges i märkningarna på förpackningen.

Med hjälp av egenkontrollen ska säkerställas att följande omsätts i praktiken:

- Personalen har tillräckliga kunskaper om hur påståenden används
  - För påståendena och användningen av de tilläggsmärkingar som påståendena förutsätter har utnämnts en ansvarig person
- I märkningarna på förpackningarna till livsmedel och i marknadsföringen av livsmedel används inte förbjudna påståenden
  - I märkningarna på förpackningarna och i marknadsföringen används inte medicinska påståenden
  - I märkningarna på förpackningarna och i marknadsföringen används inte sådana förbjudna påståenden, som avses i artikel 3 eller 12 i förordningen om påståenden

<ul style="list-style-type: none"> • I märkningarna på förpackningarna till livsmedel och i marknadsföringen av livsmedel används endast tillåtna påståenden <ul style="list-style-type: none"> ○ De använda påståendena och formuleringarna är tillåtna (påståendet finns med i förteckningen över godkända påståenden eller på väntelistan eller så tillämpas en övergångstid för påståendet) ○ En eventuell hänvisning till en allmän, icke specificerad gynnsam effekt åtföljs av ett godkänt hälsopåstående (artikel 10(3)) ○ Ett eventuellt varumärke, en eventuell bild, eventuell grafik etc. som ingår i ett påstående har beaktats och följer förordningen om påståenden (eventuella övergångstider, varumärket/bilden/grafiken etc. som ingår i påståendet åtföljs av ett godkänt påstående)
<ul style="list-style-type: none"> • Villkoren för användning av påståendena uppfylls <ul style="list-style-type: none"> ○ Villkoren för användning av påståendena på produkten (såsom mängden, har den säkerställts, är produktkategorin den rätta)
<ul style="list-style-type: none"> • Kraven på märkningarna på förpackningarna då påståenden används uppfylls <ul style="list-style-type: none"> ○ Förpackningen är försedd med en näringsvärdesdeklaration (kravet på näringsvärdesdeklaration gäller inte kosttillskott) ○ Mängden av det ämne som är föremål för påståendet har angetts på förpackningen ○ Förpackningen är försedd med de tilläggsmärkning, som avses i artikel 10(2)a-b (hälsopåståenden) ○ Förpackningen är vid behov försedd med de tilläggsmärkning som avses i artikel 10(2)c-d och 14(2) (hälsopåståenden) ○ Att användningen av påståenden vid marknadsföring (såsom i broschyrer, i reklam, på webbsidor) förutsätter märkningarna ovan, även om inga påståenden framförs på själva förpackningen, har beaktats
<ul style="list-style-type: none"> • Återkallelser har vidtagits vid behov

8.2 Myndighetstillsynen

Tillsynen över närings- och hälsopåståenden som framförs om livsmedel ingår i den livsmedelstillsyn som avses i livsmedelslagen. Tillsynsmyndigheterna ska utföra offentliga kontroller i avsikt att övervaka att förordningen om näringspåståenden och hälsopåståenden följs på det sätt som avses i förordning (EG) nr 882/2004.

Europeiska kommissionens har antagit ett genomförandebeslut om riktlinjer för genomförandet av de särskilda villkor för hälsopåståenden, som fastställs i artikel 10 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:022:0025:0028:sv:pdf>

Som kommissionens genomförandebeslut säger får inte heller godkända hälsopåståenden användas, om användningen av påståendena inte helt överensstämmer med alla krav i förordningen om påståenden. Också i det fall att ett påstående är godkänt och upptaget i förteckningen över tillåtna hälsopåståenden, ska de nationella myndigheterna vidta åtgärder, om användningen av hälsopåståendet inte uppfyller alla krav i förordningen om påståenden, till exempel om de obligatoriska märkningarna som användningen av påståendet förutsätter saknas.

Bilaga 1. Tillåtna näringspåståenden och exempel på sådana formuleringar, som Evira anser ha samma innebörd

Näringspåstående	Villkor för användningen	Formulering med samma innebörd	Observationer
Lågt energiinnehåll	produkten innehåller energi högst 40 kcal (170 kJ)/100 g för livsmedel i fast form eller högst 20 kcal (80 kJ)/100 ml för livsmedel i flytande form. För bordssötningsmedel gäller gränsen 4 kcal (17 kJ)/portion med sötande egenskaper som motsvarar 6 g sackaros (cirka 1 tesked sackaros).	- låg kalorihalt - kalorifattig, energifattig	
Energireducerad	energivärdet är minskat med minst 30 % . Utöver det ska anges vilken egenskap eller vilka egenskaper som gör att livsmedlets totala energivärde minskats.	- mindre energi, färre kalorier - sänkt energihalt	
Energifri	produkten innehåller energi högst 4 kcal (17 kJ)/100 ml . För bordssötningsmedel gäller gränsen 0,4 kcal (1,7 kJ)/portion med sötande egenskaper som motsvarar 6 g sackaros (cirka 1 tesked sackaros).	- kalorifri - utan energi, kalorier	
Låg fetthalt	produkten innehåller fett högst 3 g/100 g för livsmedel i fast form eller 1,5 g/100 ml för livsmedel i flytande form (1,8 g/100 ml för mellanmjölk).	- fettfattig - fettsnål	
Fettfri	produkten innehåller fett högst 0,5 g/100 g eller 0,5 g/100 ml .	- utan fett	
Låg halt av mättat fett	summan av mättade fettsyror och transfettsyror i produkten är högst 1,5 g/100 g för livsmedel i fast form eller 0,75 g/100 ml för livsmedel i flytande form. I båda fallen får summan av mättade fettsyror och transfettsyror inte ge mer än 10 % av energiinnehållet.	- fattig på hårt fett	
Fri från mättat fett	summan av mättat fett och transfettsyror är högst 0,1 g/100 g eller 0,1 g/100 ml .	- fri från hårt fett	- 'fri från transfettsyror' och '0 % transfettsyror' är förbjudna näringspåståenden
Låg sockerhalt	produkten innehåller socker högst 5 g/100 g för livsmedel i fast form eller 2,5 g/100 ml för livsmedel i flytande form.	- sockerfattig - sockersnål	
Sockerfri	produkten innehåller socker högst 0,5 g/100 g eller 0,5 g/100 ml .	- utan socker - fri från socker	- 'osötad' är inte ett näringspåstående och kan betyda att produkten inte heller innehåller andra sötande ämnen än socker
Utan tillsatt socker	produkten innehåller inte några tillsatta mono- eller disackarider eller något annat livsmedel som används på grund av sina sötande egenskaper. Om sockerarter förekommer naturligt i livsmedlet, bör förpackningen även förse med följande märkning: "INNEHÅLLER NATURLIGT FÖREKOMMANDE SOCKER".	- osockrad	då påståendet 'utan tillsatt socker' framförs ska anges 'innehåller naturligt förekommande socker' - om produkten naturligt innehåller söta ingredienser, såsom honung, frukt, saft etc. - om produkten naturligt innehåller sockerarter över 0,5 g per 100 g/ml
Låg natriumhalt eller låg salthalt	produkten innehåller natrium högst 0,12 g/100 g eller 0,12 g/100 ml eller motsvarande värde för salt. För annat vatten än naturliga mineralvatten som omfattas av direktiv 80/777/EEG bör detta värde inte överstiga 2 mg natrium/100 ml..	- saltfattig	- 1 g natrium motsvarar 2,5 g salt (NaCl) - detta näringspåstående gäller endast natrium inte till exempel kalium eller magnesium
Mycket låg natriumhalt/mycket låg salthalt	produkten innehåller natrium högst 0,04 g/100 g eller 0,04 g/100 ml eller motsva-	- mycket saltfattig	- 1 g natrium motsvarar 2,5 g salt (NaCl)

	rande värde för salt. Detta påstående får inte framföras om naturliga mineralvatten och andra typer av vatten.		
Natriumfri eller saltfri	produkten innehåller natrium högst 0,005 g/100 g eller motsvarande värde för salt.		- 1 g natrium motsvarar 2,5 g salt (NaCl) - saltfritt smör är benämningen på en produkt/ produktkategori, inte ett näringspåstående
Utan tillsatt natrium/salt	produkten innehåller inte något tillsatt natrium/salt eller någon annan ingrediens som innehåller tillsatt natrium/salt och produkten innehåller natrium högst 0,12 g per 100 g eller 100 ml eller motsvarande värde för salt		
Kostfibrerkälla	produkten innehåller kostfibrer minst 3 g/100 g eller 1,5 g/100 kcal .	- innehåller kostfibrer - kostfibrer tillsatt - kostfibrer - kostfiberhaltig	- fullkorn och mörk är inte näringspåståenden och betyder inte det samma som kostfibrerkälla
Högt kostfiberinnehåll	produkten innehåller kostfibrer minst 6 g/100 g eller 3 g/100 kcal .	- högt innehåll av kostfiber - rikligt med kostfiber - hög kostfiberhalt - kostfiberrik	
Proteinkälla	minst 12 % av livsmedlets energivärde kommer från proteiner.	- innehåller protein - protein - proteinhaltig	
Högt proteininnehåll	minst 20 % av livsmedlets energivärde kommer från proteiner..	- rik på protein - hög proteinhalt - god källa till protein - proteinrik	
[namn på vitaminet/ vitaminerna] och/eller [namn på mineralämnet/mineralämnena] källa	produkten innehåller minst en betydande mängd enligt bilagan till direktiv 90/496/EEG eller en mängd som anges i undantag som beviljats i enlighet med artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1925/2006 av den 20 december 2006 om tillsättning av vitaminer och mineralämnen samt vissa andra ämnen i livsmedel.	- innehåller C-vitamin - + vitamin C	- 'innehåller 10 mg C-vitamin per 100 g' är ett näringspåstående, om det används på annat håll än i näringsvärdesdeklarationen - produkten ska innehålla vitamin eller mineralämne minst 15 % av jämförelsevärde för det dagliga intaget
Högt innehåll av [namn på vitaminet/ vitaminerna] och/eller [namn på mineralämnet/ mineralämnena]	produkten innehåller minst dubbelt så mycket som en produkt som är en "[NAMN PÅ VITAMINET/ VITAMINERNA] och/eller [NAMN PÅ MINERALÄMNET/ MINERALÄMNENA] källa". Produkten ska innehålla minst 30 % av jämförelsevärde för det dagliga intaget	- god C-vitaminkälla - rikligt med C-vitamin	- 'innehåller rikligt med vitaminer' är en obestämd formulering som måste kompletteras med information om vilka vitaminer det finns rikligt av - produkten ska innehålla vitamin eller mineralämne minst 30 % av jämförelsevärde för det dagliga intaget
Innehåller [namn på näringsämnet eller annat ämne]	produkten är förenlig med alla tillämpliga bestämmelser i förordningen, särskilt artikel 5. När det gäller vitaminer och mineralämnen ska kraven för påståendet "... källa " gälla.	- lykopenkälla - innehåller lykopen - C-vitaminiserad - berikad med C-vitamin - C-vitaminhalten återställd	- för näringsämnets påstådda näringsmässiga eller fysiologiska effekt ska finnas allmänt vedertagen vetenskaplig dokumentation och livsmedlet ska ge ämnet i fråga i betydande mängd då man beaktar normal konsumtion av livsmedlet. - om namnet på ämnet hänvisar till dess funktion

			eller hälsoeffekt, rör det sig om ett hälsopåstående (såsom antioxidanter, probiotika).
Ökat innehåll av [namn på näringsämnet]	Mängden av ett eller flera andra näringsämnen än ett vitamin eller mineralämne har ökats och produkten uppfyller kraven för påståendet "... källa " och innehållet har ökats med minst 30 % jämfört med en liknande produkt.	- berikad med kostfibrer - berikad med C-vitamin - C-vitaminerad	- jämförande näringspåståenden som gäller vitaminer och mineralämnen, såsom - "dubbelt så mycket D-vitamin", - "mer kalcium" eller - "50 % mer C-vitamin" är inte tillåtna
Minskat innehåll av [namn på näringsämnet]	innehållet har minskats med minst 30 % jämfört med en liknande produkt utom i fråga om mikronäringsämnen där en skillnad på 10 % från de referensvärden som anges i direktiv 90/496/EEG godtas, samt för natrium, eller motsvarande värde för salt , där en skillnad på 25 % godtas.	- fettreducerad med 40 % - saltreducerad - sänkt salthalt	Salt: - för sådana livsmedels del, som tillverkats i Finland görs jämförelsen i regel med nedre gränserna för påståendet 'kraftigt saltat' enligt förordningen om förpackningspåskrifter. - för utländska livsmedels del och för sådana i Finland tillverkade livsmedels del, för vilka det inte finns några gränser för salthalten, görs jämförelsen med motsvarande livsmedel på marknaden.
minskat innehåll av mättat fett	a) summan av mättade fettsyror och transfettsyror i den produkt som är försedd med påståendet är minst 30 % lägre än summan av mättade fettsyror och transfettsyror i en liknande produkt; och b) innehållet av transfettsyror i den produkt som är försedd med påståendet är lika högt som eller lägre än innehållet i en liknande produkt.		
minskat innehåll av socker	energiinnehållet i den produkt som är försedd med påståendet är lika högt som eller lägre än energiinnehållet i en liknande produkt.		
Lätt/light	kan framföras på samma villkor som de som gäller för begreppet " reducerad ". Påståendet ska åtföljas av uppgifter om den eller de egenskaper som gör produkten "lätt" eller "light" .	- lätt, fettreducerad med 30 % - saltfattig/ lättsaltad, saltreducerad med 25 %,	- påståendena ultralätt, mycket lätt, lättast av alla etc. är inte tillåtna näringspåståenden
Naturlig/t	Om ett livsmedel naturligt uppfyller villkoren enligt denna bilaga för användningen av ett näringspåstående, får formuleringen "naturlig/t" läggas till före påståendet.	- innehåller naturligt kalcium - naturligt högt innehåll av kalcium	
Källa till omega 3-fettsyror	produkten innehåller alfa-linolensyra minst 0,3 g/100 g och 0,3 g/100 kcal eller minst 40 mg av summan av eikosapentaensyra och dokosaheksaensyra per 100 g och per 100 kcal .	- källa till omega 3-fetter	
Högt innehåll av omega 3-fettsyror	produkten innehåller alfa-linolensyra minst 0,6 g/100 g och 0,6 g/100 kcal eller minst 80 mg av summan av eikosapentaensyra och dokosaheksaensyra per 100 g och 100 kcal .	- god källa till omega 3-fetter	
Högt innehåll av enkelomättat fett	minst 45 % av fettsyror i produkten kommer från enkelomättat fett och enkelomättat fett står för mer än 20 % av produktens energiinnehåll.	- högt innehåll av monoomättat fett - god källa till enkelomättat fett	
Högt innehåll av fleromättat fett	minst 45 % av fettsyror i produkten kommer från fleromättat fett och fleromättat fett står för mer än 20 % av produktens energiinnehåll.	- högt innehåll av polyomättat fett - god källa till fleromättat fett	
Högt innehåll av omättat fett	minst 70 % av fettsyror i produkten kommer från omättat fett och omättat fett står för mer än 20 % av produktens energiinnehåll.	- god källa till omättat fett - god källa till mjukt fett - högt innehåll av mjukt fett	

Bilaga 2. Exempel på olika tilläggsmärkningar som påståenden kräver på förpackningen

Medicinska påståenden
Påståenden som kan upphöja eller utnyttja rädsla

► FÖRBUDEN

Ett näringspåstående

- näringsvärdesdeklaration
- mängden kalcium

Ett sådant hälsopåstående som avses i artikel 13.1

- ▶ näringsvärdesdeklaration
- ▶ mängden kalcium
- ▶ tilläggsmärkningar till hälsopåståenden

- Det är viktigt med en mångsidig och balanserad kost och en hälsosam livsstil.
- Den mängd livsmedel och det konsumtionsmönster som krävs för att den påstådda gynnsamma effekten skall uppnås.
- Tillämpliga varningspåskrifter.

Allmänna, icke specificerade hälsopåstående

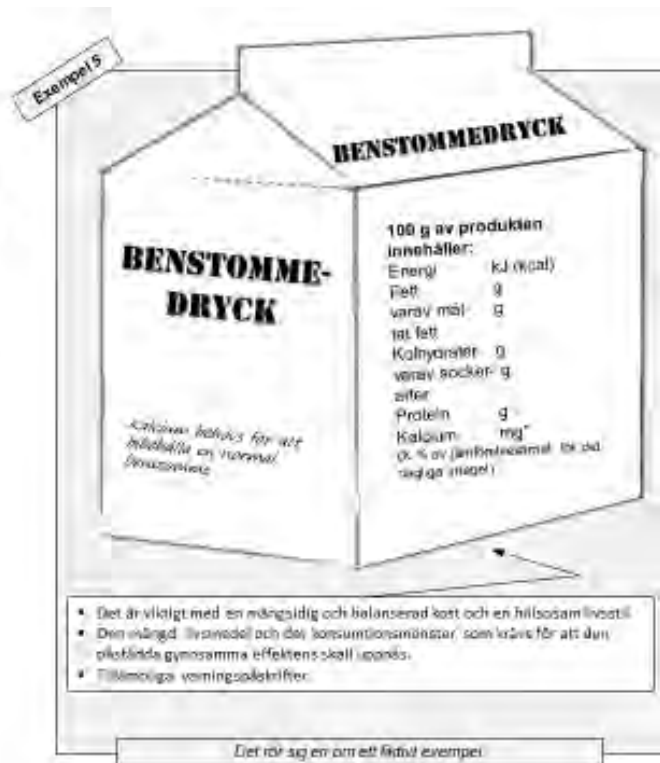
Artikel 13.1 hälsopåstående som specificerar den gynnsamma hälsoeffekten

- ▶ näringsvärdesdeklaration
- ▶ mängden kalcium
- ▶ tilläggsmärkningar till hälsopåstående

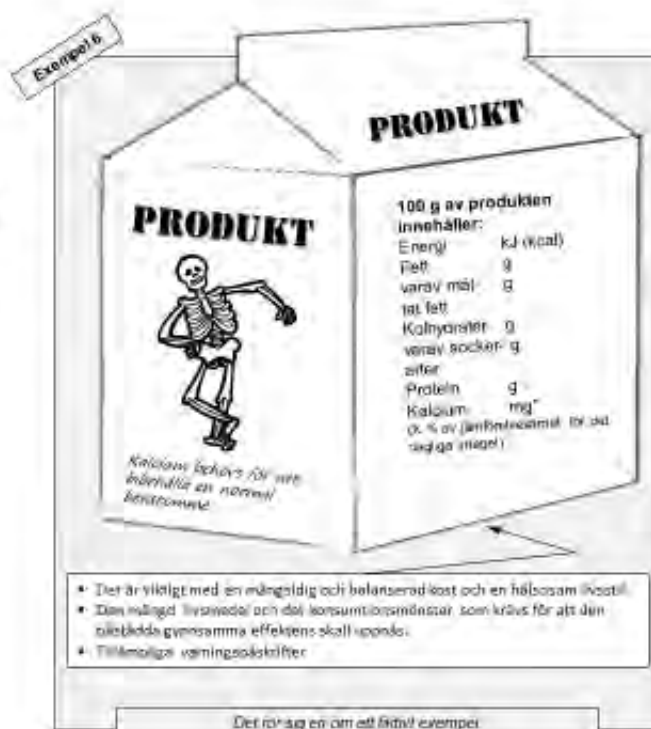

- Det är viktigt med en mångsidig och balanserad kost och en hälsosam livsstil.
- Den mängd livsmedel och det konsumtionsmönster som krävs för att den påstådda gynnsamma effekten skall uppnås.
- Tillämpliga varningspåskrifter.

- Allmänna, icke specificerad hälsopåstående
 +
 Artikel 13.1 hälsopåstående som specificerar den gynnsamma hälsoeffekten
- ▶ näringsvärdesdeklaration
  - ▶ mängden kalcium
  - ▶ bilaggsmärkning till hälsopåstående

- Allmänna, icke specificerad hälsopåstående
 +
 Artikel 13.1 hälsopåstående som specificerar den gynnsamma hälsoeffekten
- ▶ näringsvärdesdeklaration
  - ▶ mängden kalcium
  - ▶ bilaggsmärkning till hälsopåstående

Artikeln 14.1a hälsopåstående som gäller en minskad sjukdomsrisikfaktor

- ▶ näringsvärdesdeklaration
- ▶ mängden kalcium
- ▶ tilläggsmärkningar till hälsopåstående
- ▶ tilläggsmärkningar till påståenden om minskad sjukdomsrisik

Exempel 7

PRODUKT

PRODUKT
Kalcium bidrar till att minska risken för osteoporos hos kvinnor efter klimakteriet. Låg konsumtion är en riskfaktor för benbrott till följd av osteoporos.

En mängd rekommenderingar finns för den sjukdom som påståendet avser och att en ändring av någon av dessa riskfaktorer kan, med icke behövs inte en gynnsam effekt.

100 g av produkten innehåller:

Energ	kJ (kcal)
Fett	g
Varje mätt	g
Utt. kol	g
Kolhydrater	g
av vilka socker	g
OHH	g
Protein	g
Kalcium	mg

(Källa: Statistiska centralbyråns databas för näringsämnen)

En portion (250 g) ger 100 mg kalcium. Produkten är svagt tillaggssockrad (20 g i en liter). Tillaggssockret är effektivt och har en god smak. Produkten innehåller 100 mg kalcium per liter.

- Det är viktigt med en mångsidig och balanserad kost och en hälsosam livsstil.
- Den mängd livsmedel och delkonsumtionsmånader som krävs för att den påstådda gynnsamma effektens skall uppnås.
- Tillämpliga varningsaktivering

Det rör sig om ett fiktivt exempel

Modermjölkersättning

- ▶ Påskrifter som krävs i förordning 1216/2007

Exempel 8

PRODUKT

PRODUKT
Modermjölkersättning

HM:s förordning (1216/2007):
 • påståendet som får användas

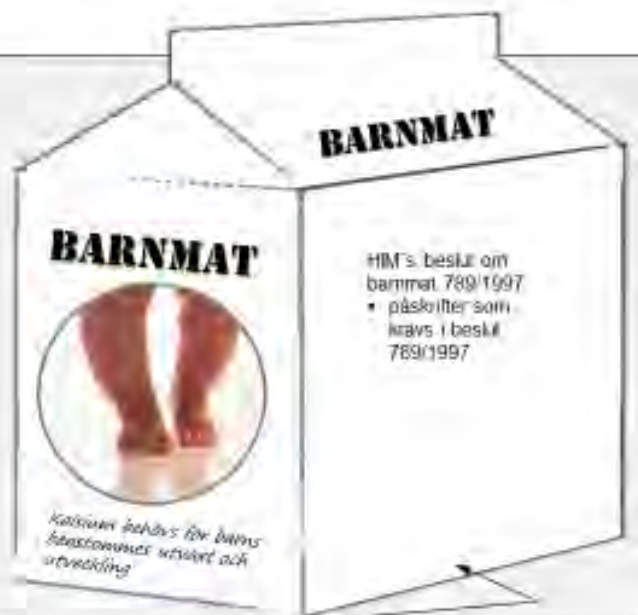
Får inte användas närings- eller hälsopåståenden som avses i förordningen om påståenden!

Det rör sig om ett fiktivt exempel

Exempel 9

Artikeln 14.1b hälsopåstående som gäller barns utveckling och hälsa

- ▶ påskrifter som krävs i beslut (789/1997)
- ▶ mängden kalcium
- ▶ tilläggsmärkningar till hälsopåstående

- Det är viktigt med en mångsidig och balanserad kost och en hälsosam livsstil.
- Den mängd livsmedel och det konsumtionsmönster som krävs för att den påstådda gynnsamma effekten skall uppnås.
- Tillräckliga varningspåskrifter.

Det rör sig om ett fiktivt exempel!

Bilaga 3. Kvickanvisningar till användning av påståenden

Bilaga 4. Anvisningar om hur kommissionens register över hälsopåståenden och EFSA:s register över frågor används

Kommissionens register över hälsopåståenden <http://ec.europa.eu/nuhclaims/>

I det engelskspråkiga registret finner du alla hittills godkända eller förkastade hälsopåståenden som hänför sig till artikel 13 om kroppens normala funktioner, artikel 14.1a) om minskad sjukdomsrisik och artikel 14.1b) om barns utveckling och hälsa. I registret över påståenden finner du inte sådana påståenden, som ännu är under utvärdering i EFSA eller som ännu inte fått något godkännande eller förkastande beslut. Kommissionens upprätthåller en förteckning av vilken ID-numret för alla påståenden på väntelistan framgår

http://ec.europa.eu/food/safety/labelling_nutrition/claims/register/resources/docs/claims_pending.pdf . Påståendena som EFSA ännu utvärderar finner du i EFSA:s register över frågor.

The screenshot shows the 'EU Register on nutrition and health claims' website. The search criteria are set to 'Authorised', 'All' for type of claim, 'All' for EFSA Opinion reference, 'All' for legislation, and 'Calcium' for search. The search results show two entries for Calcium claims.

Claim type	Nutrient, substance, food or food category	Claim	Conditions of use of the claim / Restrictions of use / Reasons for non-authorization	Health relationship	EFSA opinion reference / Journal reference	Commission Regulation	Status	Entry ID
Art. 13 (1)	Calcium	Calcium contributes to normal blood clotting	The claim may be used only for food which is at least a source of calcium as referred to in the claim SOURCE OF [NAME OF VITAMIN/S] AND/OR [NAME OF MINERAL/S] as listed in the Annex to Regulation (EC) No 1924/2006.	blood coagulation	2006/P(9)/1210	Commission Regulation (EU) 432/2012 of 16/05/2012	Authorised	230, 236
Art. 13 (1)	Calcium	Calcium contributes to normal energy-yielding metabolism	The claim may be used only for food which is at least a source of calcium as referred to in the claim SOURCE OF [NAME OF	energy-yielding metabolism	2006/P(9)/1210	Commission Regulation (EU) 432/2012 of	Authorised	234

Gör så här:

- 1) Mata på engelska in det näringsämne, annat ämne, det livsmedel eller den livsmedelskategori, för vilken du vill söka hälsopåståenden, i sökfältet (search).
- 2) Sökningen underlättas, om du avgränsar sökningen genom att välja "Authorised" eller "Match entire phrase" som påståendets status. Obs! Ett tryck på tangenten Enter hindrar sökfunktionen!
- 3) Kolumnerna ger följande information om påståendet:
  1. Typ av påstående
  2. Näringsämne, annat ämne, livsmedel eller livsmedelskategori
  3. Påstående
  4. Förutsättningar för en användning av påståendet/Begränsningar/Orsaker till förkastandet
  5. Relation till hälsan/Referensnumret för EFSA:s yttrande/publikation
  7. Kommissionens beslut, med vilket påståendet godkännts
  8. Status (godkänt/förkastat)
  9. Handläggningens identifikationsnummer (ID)

- 4) Om du vill veta hur ett godkänt påstående översatts till finska eller svenska, kommer du till Europeiska gemenskapens lagstiftningsdatabas (EUR-Lex) genom att klicka på den förordning från kommissionen, med vilken påståendet har godkänts (Commission Regulation).
- 5) Genom att välja 'Svenska (sv)' i rullgardinsmenyn uppe till höger i EUR-Lex får du förordningstexten på svenska.

EFSA:s register över frågor

<http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/questionsListLoader?panel=NDA&foodsectorarea=26>

I detta EFSA:s engelskspråkiga register över frågor finner du information om alla saker som är under utvärdering i EFSA, liksom också hälsopåståendena som sänts in för utvärdering.

Mandate Number	Question Number	Subject	Unit	Panel	Status	Output Number	Last Updating
NA-2008-1061	EFSA-Q-2010-0260	4573 - Hibiscus sabdariffa Rox. Passiflora incarnata L. Herba. This species for, Melissa officinalis L. Herba. Rosmarinus officinalis L. Herba. Veronica officinalis L. Herba. Melissa officinalis L. Herba. Panax ginseng radix (red border flowers, pale yellow flowers, inner flowers, lemon balm leaves, rosemary leaves, yarrow herb, melissa herb, ginseng root) - Support mental activity in stress condition because of polyphenols, flavonoids, volatile oils, and ginsenoside constituents present in this plants combination.	Nutrition/NA	NA	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
NA-2008-4901	EFSA-Q-2010-0081	4558 - Echinacea species Herba. Panax ginseng radix, Hippocrepis mammosides fructus, Organum vulgare herba, Citrus iminium amaranthum, Eucalyptus globulus amaranthum, Echinacea herba, ginseng root, sea buckthorn fructus, and madroam herb, lemon essential oil (naturally essential oil) - Supports for immune system because of polysaccharides, caffeic acid, ginsenosides, vitamin C, and essential oils, constituents present in the plants combination.	Nutrition/NA	NA	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
NA-2008-1061	EFSA-Q-2010-0081	4557 - Echinacea species Herba, Panax ginseng radix, Echinacea herba, ginseng root - Maintain immune health because of polysaccharides, caffeic acid and ginsenosides, constituents present in the plants combination.	Nutrition/NA	NA	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
NA-2008-1061	EFSA-Q-2009-4648	3920 - Panax ginseng (Common name: Ginseng) - Ginseng and immunity	Nutrition/NA	NA	View Full Summary/Decision		15/12/2016 18:39
NA-2008-1061	EFSA-Q-2008-4487	3877 - Panax ginseng (Common Name: Asian, Korean ginseng) - Glucose metabolism	Nutrition/NA	NA	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
NA-2008-1061	EFSA-Q-2008-4588	3870 - Panax ginseng (Common Name: Asian, Korean ginseng) - Cognitive performance	Nutrition/NA	NA	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
NA-2008-1061	EFSA-Q-2009-4428	3706 - Panax ginseng (Common Name: Ginseng) - Antioxidant properties	Nutrition/ADA	ADA	Finished (View...)	09-1482	27/02/2009 17:49
NA-2008-1061	EFSA-Q-2008-4400	3677 - Panax ginseng (Common Name: Ginseng) - Sexual health	Nutrition/NA	NA	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
NA-2008-1061	EFSA-Q-2008-4192	3628 - Panax ginseng (when used in combined formulation with Ginkgo biloba) - Cognitive Function	Nutrition/NA	NA	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
NA-2008-1061	EFSA-Q-2008-4088	3673 - Panax Ginseng - Anti-fatigue	Nutrition/NA	NA	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39
NA-2008-1061	EFSA-Q-2009-4392	3674 - Panax Ginseng - Anti-fatigue	Nutrition/NA	NA	Pending Risk Managers' decision		15/12/2016 18:39

Gör så här:

- 1) Hälsopåståendena handläggs i EFSA av vetenskapspanelen Nutrition (Unit). Välj vetenskapspanelen Nutrition i menyn *Unit Filter*.
- 2) Mata som sökord in namnet på engelska på det näringsämne eller ämne eller namnet på latin på den växt, som hälsopåståendet som du vill få mer information om gäller.
- 3) För att få information om utvärderingarna av sådana funktionella hälsopåståenden som avses i artikel 13, väljer du Health Claims Art 13/2 i rullgardinsmenyn Food Sector Area.
- 4) Registret ger följande information om alla utvärderingar som hänför sig till ämnet i fråga:
  1. Numret på mandatet som kommissionens gett.
  2. Numret på frågan
  3. Påståendets ID-nummer och ämne
  4. Enhet i EFSA som frågan gäller
  5. Status

i. *Pending Risk Managers' decision* = Riskhanterarna (kommissionen och medlemsstaterna) har ännu inte kommit med något beslut.

